

Załącznik do uchwały Nr L/362/22
Rady Miejskiej w Aleksandrowie Łódzkim
z dnia 24 lutego 2022 roku

Strategia Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022 – 2030



Aleksandrów Łódzki

stawiamy na innowacje

Aleksandrów Łódzki, 2021 r.

Opracowanie:

Strategię Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022 – 2030 opracowano dzięki współpracy Urzędu Miejskiego w Aleksandrowie Łódzkim z firmą EKO – GEO GLOB.

Strategia zawiera dane wg stanu na 31.12.2020 r., chyba że zaznaczono inaczej.



Fotografia 1. Widok na panoramę centrum Aleksandrowa Łódzkiego. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).



Gmina Aleksandrów Łódzki jest w świadomości dużej części członków naszej wspólnoty jak i zewnętrznych obserwatorów synonimem dynamicznego i jednocześnie zrównoważonego rozwoju, stabilności w sferze finansów publicznych, atrakcyjnego, przyjaznego mieszkańcom wizerunku centrum miasta, głównych przestrzeni urbanistycznych, oraz unikalnych w skali kraju przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie infrastruktury sportowej, edukacyjnej, a także wyjątkowego wsparcia dla rozwoju sportu młodzieżowego.

W ostatnich latach nasz samorząd stał się ponadto bezprzykładnym wzorem dla innych samorządów jako Gmina przyjazna zwierzętom i wdrażająca skuteczne, często niekonwencjonalne programy w zakresie zapobiegania bezdomności. To w naszym urzędzie i gminnych jednostkach „zatrudniamy na etatach bezdomne psy i koty” a skuteczne programy profilaktyczne i adopcyjne, sprawiają że nasza Gmina jest jedynym w skali kraju

samorządem, w którym wyeliminowaliśmy zjawisko bezdomności psów. To co jednak bezsprzecznie świadczy o jakości zarządzania, kondycji finansowej, olbrzymim potencjale Aleksandrowa Łódzkiego i co wciąż sytuuje naszą Gminę na szczycie samorządowych rankingów, to bezprecedensowy rozmach realizowanych inwestycji we wszystkich sferach działalności samorządowej oraz towarzyszący im wskaźnik pozyskiwanych środków unijnych. W ciągu ostatnich 15 lat zrealizowano prawie 300 mln inwestycji i jednocześnie pozyskaliśmy ponad 150 mln zł środków unijnych i staramy się o kolejne.

Te liczby w warunkach 30 – tysięcznej Gminy są osiągnięciami, które wyróżniają nas na tle nie tylko samorządów regionu, ale i całego kraju. Najważniejszym elementem skutecznej polityki inwestycyjnej naszego samorządu jest jednak fakt, iż w ciągu kilkunastu lat Aleksandrów Łódzki stał się jedną z cywilizacyjnych wizytówek naszego regionu, wyznaczając nowe trendy rozwoju społeczno – gospodarczego naszej Gminy. To u nas stawiamy w tak szerokiej skali na inwestycje w ekologię i innowacje technologiczne. Powstają nowe budynki szkół, przedszkoli, jednostek organizacyjnych gminy i obiekty użyteczności publicznej oparte na najnowocześniejszych standardach energooszczędnej pasywności i wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii w postaci ogniw fotowoltaicznych, instalacji solarnych, pomp ciepła i turbin wiatrowych. Starsze budynki użyteczności publicznej jak i placówki oświatowo – kulturalne zostały nowocześnie zmodernizowane, a zrealizowany projekt kompleksowej termomodernizacji 104 budynków komunalnych i wyposażenie ich w pompy ciepła jest w tym zakresie unikalnym przedsięwzięciem w skali regionu. Innowacyjne inwestycje powstają także na urbanizujących się terenach wiejskich.

Oprócz znakomitej bazy dydaktycznej w szkołach, dbamy w sposób szczególny o wychowanie przedszkolne – jesteśmy od kilkunastu lat Gminą, która zapewnia miejsca dla wszystkich ubiegających się dzieci.

Kardynalne miejsce w hierarchii naszych samorządowych priorytetów zajmuje gminne budownictwo mieszkaniowe. W chwili obecnej jesteśmy na etapie wdrożenia Aleksandrowskiego Programu Mieszkaniowego, który ma za zadanie wybudować nowoczesne bloki komunalne w formule najmu z możliwością uzyskania własności.

W ostatnich latach położyliśmy również olbrzymi nacisk na modernizację infrastruktury drogowej – nigdy wcześniej nie zmodernizowano tak dużej ilości kilometrów chodników oraz dróg asfaltowych. To bezwzględnie jeden z najważniejszych priorytetów na kolejne lata, zwłaszcza w kontekście dynamicznej urbanizacji naszej gminy na atrakcyjnych terenach przeznaczonych w planie zagospodarowania przestrzennego pod nową zabudowę mieszkaniową.

Odrębne, zawsze bardzo istotne miejsce wśród naszych samorządowych działań, znajduje polityka senioralna. Zorganizowany kilka lat temu przez samorząd Uniwersytet Trzeciego Wieku, Aleksandrowska Karta Seniora, skuteczne wspieranie organizacji zrzeszających seniorów, organizowanie licznych imprez kulturalnych adresowanych do seniorów czy też powstanie Aleksandrowskiej Rady Seniorów, to tylko najważniejsze z wielu przedsięwzięć, których podmiotem są aleksandrowscy seniorzy.

Na dynamicznie urbanizujących się terenach wiejskich wprowadziliśmy instytucję funduszu sołeckiego, będącego skutecznym odpowiednikiem budżetu obywatelskiego. Powyższe instrumenty stanowią dla mnie prawdziwą esencję nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego, znamionującego dojrzałą wizję naszej wspólnoty samorządowej, opartej na dialogu z mieszkańcami, wsłuchiwanie się w ich rzeczywiste potrzeby i wykorzystaniu ich twórczego potencjału.

Kiedy rozpocząłem swoją samorządową przygodę, dającą mi możliwość kreowania własnej wizji rozwoju naszej Gminy, kładłem szczególny nacisk na jakość i sprawność zarządzania samorządem oraz nadawania mu kolejnych impulsów do dynamicznego rozwoju. Dziś, z perspektywy tych kilku kadencji, jestem przekonany, że największą wartością aleksandrowskiego samorządu jest zbudowanie autentycznej wspólnoty mieszkańców, integrującej różne środowiska, organizacje i grupy społeczno – zawodowe. Każda organizacja lokalna, grupa środowiskowa czy pojedynczy mieszkaniec, może mieć wpływ na kierunki działania naszego samorządu, a twórcze pomysły są często skutecznie wcielane w życie, urzeczywistniając idee nowoczesnego, otwartego na wizje mieszkańców samorządu.

Dziś, wspólnie z moimi współpracownikami, czuję się tyleż menadżerem zarządzającym znakomicie zorganizowanym samorządem, co przede wszystkim częścią unikalnej aleksandrowskiej wspólnoty, która stanowi nasz największy kapitał. Wierzę, że kolejne lata w rozwoju naszej Gminy mogą jedynie powiększyć ten integrujący naszą wspólnotę potencjał, który stanie się trwałą wartością w historii Aleksandrowa Łódzkiego.

Jacek Lipiński
Burmistrz Aleksandrowa Łódzkiego

Spis treści

SPIS TREŚCI	5
I. WPROWADZENIE	7
II. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ	9
2.1. W zakresie uwarunkowań przestrzennych.....	9
2.2. W zakresie procesów społecznych	12
2.3. W zakresie uwarunkowań gospodarczych.....	14
III. ANALIZA SWOT GMINY ALEKSANDRÓW ŁÓDZKI.....	15
IV. WIZJA ROZWOJU I MISJA GMINY ALEKSANDRÓW ŁÓDZKI W PERSPEKTYWIE DO 2030 ROKU	19
V. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY ALEKSANDRÓW ŁÓDZKI W WYMIARZE PRZESTRZENNYM, SPOŁECZNYM I GOSPODARCZYM	20
5.1. Kierunki działań podejmowanych do osiągnięcia celów strategicznych	22
5.1.1. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy przestrzennej	22
5.1.2. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy społecznej.....	25
5.1.3. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy gospodarczej	29
VI. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI.....	31
VII. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY	36
7.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	39
VIII. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	41
IX. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	47
X. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	54

10.1. Monitoring	55
10.2. Ewaluacja	55
XI. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	56
XII. DIAGNOZA GMINY ALEKSANDRÓW ŁÓDZKI	59
12.1. Strefa przestrzenna	59
12.1.1. Położenie	59
12.1.2. Komunikacja	61
12.1.3. Zabytki	61
12.1.4. Infrastruktura	63
12.1.5. Mieszkalnictwo	66
12.1.6. Środowisko	69
12.2. Strefa społeczna	79
12.2.1. Demografia	79
12.2.2. Pomoc społeczna	81
12.2.3. Bezrobocie	82
12.2.4. Bezpieczeństwo	83
12.2.5. Kultura, Sport, Rekreacja	84
12.2.6. Ochrona zdrowia	87
12.2.7. Oświata	89
12.3. Strefa gospodarcza	91
12.3.1. Podmioty gospodarcze	91
12.3.2. Rolnictwo	94
12.3.3. Turystyka	94
SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW, FOTOGRAFII	96

I. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022-2030 (dalej Strategia) jest dokumentem opracowanym dla gminy Aleksandrów Łódzki i jej mieszkańców oraz podmiotów działających na jej terenie.

Powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających dalszą potrzebę rozwoju gminy z uwagi na zmieniającą się sytuację przestrzenno-społeczno-gospodarczą.

W okresie, który upłynął od opracowania poprzedniej Strategii na lata 2014-2020, zarówno w otoczeniu zewnętrznym, jak i wewnętrznym zaszło szereg zmian mających istotne znaczenie dla rozwoju gminy, zarówno w okresie najbliższych lat, jak i w perspektywie długofalowej. W związku z tym władze samorządu gminnego uznały za celowe opracowanie nowej Strategii. Bardzo ważnym czynnikiem uzasadniającym potrzebę opracowania nowego dokumentu strategicznego jest zapewnienie spójności ze strategicznymi dokumentami na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym.

Strategia Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022-2030 została opracowana na podstawie znowelizowanych przepisów prawa, które wskazują jej obligatoryjne elementy i wprowadzają do istniejącego porządku prawnego. Kształt Strategii jest wynikiem przepisów znajdujących się w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378) oraz ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378). W związku ze zmianami w sposobie opracowywania Strategii, została podniesiona rola strategii wojewódzkiej na zagadnienia rozwojowe. Ustalenia na poziomie województwa łódzkiego stanowią istotną część dokumentu.

W dokumencie można wyróżnić cztery główne bloki tematyczne/części.

Część diagnostyczna

Zawiera wnioski z przeprowadzonej diagnozy strategicznej gminy Aleksandrów Łódzki w ujęciu przestrzennym, społecznym oraz gospodarczym. Diagnoza przestrzenno-społeczno-gospodarcza stanowi załącznik do Strategii. Została opracowana na podstawie pozyskanych danych z Urzędu Miejskiego, Banku Danych Lokalnych, Raportów o stanie gminy oraz pism skierowanych do poszczególnych podmiotów.

Część diagnostyczna została uzupełniona o wnioski z przeprowadzonej ankietyzacji mieszkańców gminy.

Część strategiczna i operacyjna

W tej części przedstawiono misję oraz wizję gminy Aleksandrów Łódzki w horyzoncie czasowym do 2030 roku oraz plany działań na najbliższe 9 lat obowiązywania Strategii w podziale na cele

strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań. Jest to kluczowa część Strategii wskazująca drogowskaz działań na najbliższe lata.

Część przestrzenna

W tej części skupiono się na rozwoju przestrzennym gminy w perspektywie kolejnych 9 lat – wskazano obszary strategicznej interwencji na poziomie wojewódzkim, określono je na poziomie gminnym, określono także strukturę funkcjonalno–przestrzenną gminy Aleksandrów Łódzki oraz określono wytyczne w zakresie kształtowania przestrzeni w gminie.

Część wdrożeniowa

Zawiera kwestie związane z realizacją i monitoringiem wdrożenia Strategii, w tym spójność z dokumentami wyższego rzędu. Przytoczone wskaźniki monitoringu określono w szczegółowy sposób, zgodnie z wskaźnikami monitoringu określonymi w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030. W tej części wskazano także spójność Strategii z dokumentami wyższego rzędu oraz określono ramy finansowe i możliwości pozyskania środków na realizację założonych celów.

Posiadanie Strategii niesie ze sobą wiele korzyści. Po pierwsze stanowi użyteczne narzędzie integrowania polityk, programów i sektorowych planów rozwojowych. Po drugie, strategia umożliwia efektywne aplikowanie i pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym przede wszystkim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Łódzkiego.

Po trzecie, Strategia stanowić będzie impuls rozwojowy, ukierunkowany na zwiększenie poziomu zadowolenia z zamieszkiwania gminy Aleksandrów Łódzki przez jej mieszkańców, w oparciu o wysokiej jakości usługi publiczne oraz nowoczesną, dostosowaną do potrzeb infrastrukturę publiczną oraz zadowolenia przedsiębiorców z terenu gminy dzięki stworzonym możliwościom długofalowego rozwoju.

II. Wnioski z diagnozy strategicznej

2.1. W zakresie uwarunkowań przestrzennych

Teren gminy Aleksandrów Łódzki cechuje się niezwykle korzystnym położeniem geograficznym. Gmina jest oddalona ok. 30 km od geometrycznego środka kraju. Odległość gminy od Łodzi – miasta wojewódzkiego wynosi ok. 10 km. Dodatkowo w niedalekiej odległości umiejscowione są inne ośrodki Konstantynów Łódzki (9 km) czy Zgierz (8 km).

Przez gminę przebiega droga krajowa nr 71 (relacji Rzgów – Pabianice –Konstantynów Łódzki – Aleksandrów Łódzki – Zgierz – Stryków) oraz droga krajowa nr 72 (relacji Konin – Turek – Poddębice – Aleksandrów Łódzki – Łódź – Brzeziny – Rawa Mazowiecka). Od międzynarodowej drogi E30 oraz autostrady A2 łączącej wschód i zachód Polski gminę dzieli zaledwie 7 km. Odległość gminy od autostrady A1 łączącej południowe i północne części kraju wynosi około 22 km. Uzupełnienie infrastruktury tranzytowej stanowią drogi powiatowe oraz gminne. Stan techniczny dróg na terenie gminy jest zróżnicowany.

Gmina dysponuje niewielkim zasobem ścieżek rowerowych. Z uwagi na problemy transportowe, budowa dróg rowerowych powinna być oparta na rzetelnej analizie przestrzenno-funkcjonalnej w oparciu o lokalne warunki, która powinna uwzględniać bezpieczny dojazd dzieci i młodzieży do szkół, a dorosłych do miejsc pracy, a także do miejsc wypoczynku w gminach ościennych.

Znacznym wpływem na politykę transportową gminy Aleksandrów Łódzki będzie mieć zakończona budowa drogi ekspresowej S14, której oddanie do ruchu znacznie poprawi warunki życia mieszkańców gminy Aleksandrów Łódzki, wyprowadzając ruch tranzytowy z gminy, jednocześnie skracając czas przejazdu m.in. do Łodzi. Uspokojenie ruchu w miejscowościach gminy podniesie komfort mieszkańców i zwiększy ich bezpieczeństwo. Jednocześnie wzrośnie także atrakcyjność inwestycyjna obszaru.

W perspektywie do 2030 roku należy dążyć do ograniczania wykorzystania transportu na rzecz innych środków transportu, m.in. komunikacji zbiorowej. Przyczyni się do tego dostępność transportu zbiorowego z uwzględnieniem rozmieszczenia grup docelowych oraz maksymalne zminimalizowanie kosztów biletów.

Bliskość Łodzi niesie ze sobą zarówno cechy pozytywne, jak i negatywne. Łódź jako biegun wzrostu dla całego regionu, przejmuje pewne zasoby gminne – do najpoważniejszych należy odpływ dobrze wykwalifikowanej siły roboczej. Ponadto problemem jest także obserwowany proces przekształcania miasta oraz obszarów wiejskich Gminy w tereny sypialne dla mieszkańców Łodzi. Jednak położenie miasta w sąsiedztwie Łodzi jest także korzystne, np. pod względem dostępności mieszkańców do znacznie szerszego wachlarza dóbr i usług.

Gmina Aleksandrów Łódzki ma pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 100% co w znaczny sposób ułatwia prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy. W celu realizacji zapotrzebowania na nowe tereny inwestycyjne oraz aktualizacji przeznaczenia już istniejących terenów inwestycyjnych, systematycznie prowadzone są działania związane ze zmianami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy dynamicznie rozwija się budownictwo jednorodzinne. Gmina w swoich zasobach posiada ponad 30 ha terenów inwestycyjnych pod zabudowę mieszkaniową przy założeniu, że na terenie całej gminy jest 3 249 ha pod zabudowę mieszkaniową. Obok zabudowy jedno i wielorodzinnej na terenie gminy ważna jest zabudowa inwestycyjna, która na terenie gminy obejmuje łącznie około 250 ha.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 29 obiektów ujętych w rejestrze zabytków oraz w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Część obiektów zabytkowych z terenu gminy cechuje się złym stanem technicznym. Większość obiektów ujętych w rejestrze zabytków znajdujących się na terenie gminy nie posiada tablic informacyjnych i nie jest odpowiednio wyeksponowana.

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociągową i brak w pełni rozwiniętej sieci kanalizacyjnej. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy powinna podążać za rozwijającymi się obszarami zabudowań mieszkalnych. Stopień skanalizowania gminy określono na poziomie 72%. W przypadku dalszego rozwoju budownictwa jednorodzinnego w perspektywie obowiązywania Strategii należy rozważyć modernizację istniejącej oczyszczalni ścieków.

W kwestii środowiskowej do największych problemów gminy należą stan powietrza atmosferycznego oraz stan wód. W celu poprawy jakości powietrza na terenie gminy od wielu lat prowadzone są działania mające na celu redukcję emisji szkodliwych substancji: corocznie z budżetu gminy udzielane są dotacje na wymianę nieefektywnych kotłów węglowych, przeprowadzono liczne działania termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej, prowadzony jest bieżący monitoring stanu powietrza dzięki 19 czujnikom jakości powietrza zlokalizowanym w różnych częściach gminy.

Teren miasta jest wyposażony w rozwiniętą sieć ciepłowniczą oraz gazowniczą, tereny wiejskie gminy wykazują braki w tym zakresie i korzystającą głównie z lokalnych źródeł ciepła.

W odniesieniu do jakości wód powierzchniowych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki, ich stan oceniono jako zły. Są one także zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Ponadto obserwuje się niedobory wód powierzchniowych. Zasadnym jest prowadzenie działań na rzecz zwiększenia retencji wód powierzchniowych na obszarze miasta oraz na terenach wiejskich.

Powierzchnia lasów na terenie gminy utrzymuje się na podobnym poziomie. Koniecznym jest prowadzenie systematycznych nasadzeń w celu zwiększenia powierzchni leśnych. Lasy na terenie gminy Aleksandrów Łódzki stanowią cenny element przyrodniczy. Lesistość gminy wynosi około 25%.

Na terenie gminy Aleksandrów Łódzki obszary szczególnego zagrożenia powodzią występują po obu stronach rzeki Bzury na całym jej biegu w granicach administracyjnych gminy. Obejmują głównie obszary łąk i pastwisk. Obszary zagrożenia powodziowego nie posiadają zabezpieczeń w postaci wałów przeciwpowodziowych.

Na terenie miasta Aleksandrów Łódzki do obszarów zieleni urządzonej zaliczyć można Park Miejski przy Placu Kościuszki, Park 200-lecia przy ul. Targowy Rynek oraz Park przy ul. Parkowej. Na terenie gminy jest również obszar zieleni chronionej: Rezerwat Przyrody „Torfowisko Rąbień”. W perspektywie obowiązywania Strategii konieczne jest podjęcie działań związanych ze zwiększaniem terenów zielonych w granicach miasta i przeciwdziałaniu procesowi betonowania miast. Jest to ważny aspekt także pod kątem obserwowanych zmian klimatu.

W zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy obserwowany jest w ostatnich latach systematyczny wzrost masy odpadów zmieszanych na jednego mieszkańca gminy. W związku z tym należy prowadzić działania na rzecz racjonalizacji gospodarki odpadami. Na terenie gminy stale prowadzone są działania związane z usuwaniem wyrobów azbestowych, co jest uzależnione od stopnia pozyskania dotacji na ten cel. Obecnie na terenie miasta znajduje się jeszcze znaczna ilość wyrobów azbestowych koniecznych do usunięcia.

Wyzwania dla gminy Aleksandrów Łódzki:

(W zdecydowanej większości zadań jest to kontynuacja działań z lat ubiegłych)

- ✓ Modernizacja infrastruktury drogowej (modernizacja dróg).
- ✓ Integracja różnych form transportu i zwiększenie jego dostępności.
- ✓ Modernizacja i budowa infrastruktury transportowej (m.in. parkingów, przystanków).
- ✓ Rozwój infrastruktury przeznaczonej dla pieszych i rowerzystów, ze szczególnym naciskiem na rozbudowę ścieżek rowerowych.
- ✓ Rozwój komunikacji publicznej na terenie gminy oraz usprawnienie istniejących połączeń komunikacyjnych z miastem wojewódzkim i powiatowym.
- ✓ Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego.
- ✓ Optymalizacja i usprawnienie systemu energetycznego.
- ✓ Rozwój infrastruktury technicznej postępujący wraz z rozwojem budownictwa jednorodzinnego.
- ✓ Wsparcie działań na rzecz rozwoju sieci gazowej.
- ✓ Wykorzystanie istniejących zasobów terenów inwestycyjnych oraz terenów pod zabudowę mieszkaniową zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.
- ✓ Działania rewitalizacyjne w odniesieniu do zabytków oraz odpowiednie wyeksponowanie obiektów zabytkowych.
- ✓ Rozbudowa sieci kanalizacyjnej.

- ✓ Optymalizacja funkcjonowania systemu gospodarki odpadami.
- ✓ Działania edukacyjne i promocyjne związane z prawidłową gospodarką odpadami.
- ✓ Modernizacja systemów grzewczych w gospodarstwach domowych.
- ✓ Działania na rzecz poprawy jakości powietrza (działalność informacyjna i edukacyjna skierowana bezpośrednio do mieszkańców, działalność kontrolna).
- ✓ Promocja pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł (informacje o dopłatach, itp.).
- ✓ Ochrona prawna obszarów cennych przyrodniczo.
- ✓ Zwiększenie retencji wód powierzchniowych.
- ✓ Stała ochrona przeciwpowodziowa.
- ✓ Zwiększanie terenów zielonych na terenie miasta.
- ✓ Działania adaptacyjne na rzecz ochrony przed zmianami klimatu.

2.2. W zakresie procesów społecznych

Przeprowadzona ankietyzacja wśród mieszkańców gminy oraz sporządzona diagnoza pozwala na wysunięcie wniosku, iż obszar gminy Aleksandrów Łódzki jest terenem, gdzie odnotowuje się pozytywne trendy społeczne w wielu aspektach.

Jednym z głównych trendów jest corocznie wzrastająca liczba mieszkańców gminy, co stanowi trend odwrotny do obserwowanego na terenie województwa łódzkiego, gdzie corocznie spada liczba mieszkańców.

Za zwiększającą się liczbę mieszkańców gminy odpowiada głównie dodatnie saldo migracji wewnętrznych. Aleksandrów Łódzki oceniany jest jako gmina atrakcyjna pod względem osiedlania się. Przeprowadzona prognoza liczby mieszkańców wskazuje na systematyczny wzrost liczby mieszkańców w perspektywie do 2030 roku. Ważnym jest, aby infrastruktura społeczna uwzględniała ten wzrost i zaspokajała potrzeby wszystkich mieszkańców.

Obserwując strukturę wiekową mieszkańców zauważyć można wzrost liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, ale też mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co jest skutkiem ogólnokrajowego procesu starzenia się społeczeństwa.

Corocznie dynamicznie spada liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy w roku 2020 wynosiła około 2,2%.

Z wyjątkiem roku 2020 na terenie gminy Aleksandrów Łódzki odnotowywano dynamiczny spadek stopy bezrobocia rejestrowanego. Dla przykładu w 2016 roku stopa bezrobocia rejestrowanego wynosiła

9,30%, a w 2019 roku już 5,30%. To wyraźny spadek na przestrzeni lat. Rok 2020 ze względu na epidemię COVID-19 był rokiem szczególnym dla oceny poziomu bezrobocia. Stopa bezrobocia rejestrowanego na terenie gminy we wszystkich analizowanych latach osiągała wartości niższe od odniesienia do powiatu zgierskiego oraz województwa łódzkiego.

Poziom bezpieczeństwa na terenie gminy ocenić można jako dobry. Wartości składowe oceny bezpieczeństwa w ostatnich latach nie ulegają zmianie.

Odnosząc się do kwestii opieki zdrowotnej to została ona oceniona przez ankietowanych mieszkańców w sposób zróżnicowany. Należy zaznaczyć, iż gmina nie ma bezpośredniego wpływu na tę dziedzinę życia społecznego. Problem z dostępnością do wysokiej jakości opieki zdrowotnej jest problemem obserwowanym również w skali regionalnej jak i krajowej.

Placówki oświatowe na terenie gminy zostały pozytywnie ocenione pod względem jakości nauczania. Potwierdzeniem tej tezy mogą być wyniki egzaminu ósmoklasisty, gdzie w większości szkół podstawowych na terenie gminy osiągnięto wyniki wyższe od średniej dla powiatu, województwa czy kraju.

Od wielu lat na terenie gminy Aleksandrów Łódzki realizowane są inwestycje związane z budową i modernizacją bazy oświatowej, kulturalnej oraz sportowej. Działania te są pozytywnie oceniane przez mieszkańców gminy.

Istniejąca infrastruktura społeczna, kulturalna oraz sportowo – rekreacyjna powinna wychodzić naprzeciw potrzebom mieszkańców starszych, którzy co roku stanowią liczniejszą społeczność gminy. Wiąże się to m.in. z dostosowaniem oferty kulturalnej dla osób starszych, a przede wszystkim z wysoką dostępnością do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej poprzez dostęp do specjalistów.

Gmina powinna kontynuować działania związane z zapewnieniem odpowiedniego zaplecza socjalnego poprzez organizację m.in. dziennych domów pobytu seniorów oraz ofertę skierowaną na integrację osób starszych.

Należy kontynuować działania związane z rozwojem bazy sportowo – rekreacyjnej, dzięki której możliwe będzie poszerzenie zakresu działań i usług skierowanych na potrzeby grup wiekowych o rosnącym udziale, m.in. budowę nowych placów zabaw, siłowni plenerowych, obiektów małej architektury. Lokalizacja kolejnych obiektów rekreacyjnych powinna uwzględniać obszary rozwoju budownictwa jednorodzinnego na terenie gminy.

Corocznie na terenie gminy organizowanych jest wiele wydarzeń kulturalnych różnego typu, skierowanych do wszystkich grup wiekowych. Wydarzenia te przyczyniają się do integracji między mieszkańcami gminy Aleksandrów Łódzki. W perspektywie do 2030 roku postuluje się, aby ten trend został zachowany.

Wyzwania dla gminy Aleksandrów Łódzki:*(W zdecydowanej większości zadań jest to kontynuacja działań z lat ubiegłych)*

- ✓ Rozszerzanie oferty społecznej dla dzieci i młodzieży.
- ✓ Rozszerzanie oferty społecznej dostosowanej do osób starszych.
- ✓ Dostosowywanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- ✓ Zwiększanie poziomu bezpieczeństwa na terenie gminy.
- ✓ Rozbudowa obiektów sportowych i rekreacyjnych (m.in. place zabaw, siłownie zewnętrzne, obiekty sportowe).
- ✓ Współpraca w zakresie przeciwdziałania spodziewanym problemom związanym z funkcjonowaniem służby zdrowia na poziomie lokalnym.
- ✓ Monitorowanie i reagowanie na zmiany w zakresie liczebności i struktury ludności objętej pomocą społeczną.
- ✓ Działania z zakresu integracji mieszkańców dzięki wydarzeniom kulturalnym.

2.3. W zakresie uwarunkowań gospodarczych

Na terenie gminy Aleksandrów Łódzki stale wzrasta liczba przedsiębiorstw. Corocznie przybywa około 300 nowych podmiotów gospodarczych. Najczęściej są to jednoosobowe działalności gospodarcze. Rozwój gospodarczy gminy determinuje w dużym stopniu bezpośrednie sąsiedztwo z miastem wojewódzkim – Łodzią.

Ze względu na dysponowanie terenami inwestycyjnymi można wykorzystać tkwiące w gminie możliwości innowacyjne. Działania te mogą się opierać głównie na pozyskiwaniu kolejnych terenów do zagospodarowania, a także planowanie zakładania inkubatorów przedsiębiorczości, które wspierałyby działania początkujących biznesmenów. Ważnym punktem działań będzie wzmocnienie pozycji aleksandrowskich podmiotów na rynku międzynarodowym.

Gmina aktywnie uczestniczy w pozyskiwaniu nowych inwestorów, prowadząc tym samym do zwiększenia nowych miejsc zatrudnienia na terenie gminy Aleksandrów Łódzki.

Nie wszystkie gałęzie gospodarki rozwijają się w gminie równomiernie. Pomimo miejsko-wiejskiego charakteru gminy, rolnictwo nie czyni większych postępów. Jest to spowodowane niską bonitacją gleb, dużym rozdrobnieniem gospodarstw, brakiem lokalnych przetwórci oraz niską promocją działalności rolniczej wśród młodego pokolenia. W dalszej perspektywie funkcja rolnicza wielu terenów gminy powinna ulec zmianie na rzecz funkcji usługowej, mieszkalnej czy turystyczno-wypoczynkowej.

Turystyka nie należy do wiodących kierunków gminy, jednakże w ostatnich latach wzrasta zainteresowanie rozwojem agroturystyki na obszarach wiejskich gminy. Należy kontynuować działania promocyjne gminy, wykorzystując jej główne atuty związane z ciekawą historią oraz zasobami przyrodniczymi.

Na terenie gminy działa Punkt Informacji Turystycznej w Bibliotece Publicznej im. J. Machulskiego w Aleksandrowie Łódzkim oraz dwa Centra Informacji Turystycznej w Sobieniu i Beldowie.

Wyzwania dla gminy Aleksandrów Łódzki:

(W zdecydowanej większości zadań jest to kontynuacja działań z lat ubiegłych)

- ✓ Rozwój terenów inwestycyjnych.
- ✓ Wzrost liczby średnich i dużych przedsiębiorstw na terenie gminy dających nowe możliwości zatrudnienia.
- ✓ Rozwój agroturystyki.
- ✓ Promocja gminy na tle regionalnym i krajowym oraz międzynarodowym.
- ✓ Aktualizacja strony internetowej pod kątem turystyki.
- ✓ Rozwój zaplecza turystycznego.

III. Analiza SWOT Gminy Aleksandrów Łódzki

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnostycznych. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju.

Analizę dokonano w oparciu o:

- ✓ wnioski z opisu charakterystyki gminy,
- ✓ dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z gminy oraz ze źródeł zewnętrznych,
- ✓ wyniki badań ankietowych przeprowadzonych z mieszkańcami gminy.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Strefa przestrzenna	
- Atrakcyjne położenie geograficzne - Wysoka dostępność komunikacyjna (DK 71 i DK 72 przebiegająca przez teren gminy, bliska odległość od autostrady A2, A1 oraz dróg ekspresowych S8 i wkrótce bezpośredni dostęp do S14, niewielka odległość od lotniska) - Obiekty zabytkowe - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący cały obszar gminy - Wzrost powierzchni mieszkań na jednego mieszkańca gminy - Dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych - Dostępność infrastruktury technicznej (sieć gazowa, sieć ciepłownicza) - Wysoki poziom zwodociągowania gminy - Poprawa jakości powietrza w ostatnich latach - Stosunkowo wysoka lesistość (ponad 25% gminy) - Zadbany Park Miejski - Sprawnie funkcjonujący system gospodarki odpadami - Udzielanie wsparcia finansowego do wymiany źródeł ciepła, unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest - Inwestycje w niskoemisyjne i pasywne budynki użyteczności publicznej	- Brak dywersyfikacji połączeń komunikacji publicznej z miastem wojewódzkim i powiatowym - Komunikacja opierająca się głównie na samochodach osobowych - Zróżnicowany stan dróg i chodników - Niedobór ścieżek rowerowych, jako jeden z głównych problemów komunikacyjnych - Niedostatecznie wyeksponowane obiekty zabytkowe - Zły stan techniczny części zabytków, także ujętych w rejestrze zabytków - Niedostateczna liczba miejsc parkingowych - Brak pełnego skanalizowania gminy - Wzrost masy odbieranych odpadów - Niski zasób oraz zły stan wód powierzchniowych - Zagrożenie powodziowe - Zjawisko betonowania miasta - Niski udział terenów zielonych w centrum miasta - Dysproporcje w zakresie infrastruktury technicznej pomiędzy miastem, a częścią wiejską
Strefa społeczna	
- Coroczny wzrost liczby mieszkańców - Dodatnie saldo migracji - Niska stopa bezrobocia	- Problem starzenia się społeczeństwa - Postrzeganie gminy jako sypialni Łodzi - Wzrost stopy bezrobocia w 2020 r.

- Sprawne działanie Ośrodka Pomocy Społecznej - Nowoczesny budynek przychodni SP ZOZ - Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej - Duża liczba organizowanych imprez i wydarzeń kulturalnych - Oferta dla seniorów (Dom Dziennego Pobytu „Wrzos”, funkcjonujący Uniwersytet Trzeciego Wieku) - Wysokie nasycenie przestrzenne placami zabaw - Funkcjonujące kino „Spójnia” - Systematyczna modernizacja placówek oświatowych - Dobra ocena poziomu nauczania w placówkach oświatowych - Nowoczesne, prośrodowiskowe placówki oświatowe, z odpowiednim zapleczem - Wybudowana nowa hala sportowa w Bełdowie - Funkcjonujący Aleksandrowski Program Mieszkaniowy - Wysoka jakość rządzenia w gminie (nagrody w plebiscytach dla włodarzy gminy) - Realizowany Aleksandrowski Budżet Obywatelski - Duża dostępność informacji dla mieszkańców (Funkcjonująca Telewizja Aleksandrów, gazeta „40 i cztery”, strony internetowe i profile na portalach społecznościowych) - Współpraca z organizacjami pozarządowymi i organizacjami pożytku publicznego - Współpraca ze stowarzyszeniami, związkami międzygminnymi i innymi gminami	- Ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej - Negatywna ocena opieki zdrowotnej w ramach przeprowadzonej ankietyzacji - Niski stan techniczny części mieszkań komunalnych
--	---

- Prowadzone inwestycje związane z termomodernizacją budynków komunalnych dzięki otrzymanym środkom zewnętrznym	
Strefa gospodarcza	
- Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych - Liczne działania na rzecz pozyskania nowych inwestorów prowadzone przez władze gminy - Dostępność terenów inwestycyjnych - Rozwoju agroturystyki - Centrum Informacji Turystycznej w Bełdowie i Sobieniu - Dostosowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem rozwoju przedsiębiorczości	- Rozdrobnienie rolnictwa - Poziom przedsiębiorczości niższy od wartości dla powiatu i województwa - Niedostateczne zaplecze turystyczne – mało obiektów rekreacyjnych, mała liczba gospodarstw agroturystycznych - Niechęć mieszkańców pod kątem lokalizowania nowych, dużych zakładów przemysłowych, magazynowych
Szanse	Zagrożenia
- Budowa obwodnicy gminy - Potencjał Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego - Wykorzystanie potencjału inwestycyjnego związanego z bliskością miasta wojewódzkiego, korzystnego położenia komunikacyjnego i dostępności terenów inwestycyjnych - Pozyskanie nowych inwestorów - Dostęp do usług i placówek ponadpodstawowych na terenie Łodzi - Zwiększająca się świadomość ekologiczna i rozwój alternatywnych źródeł energii - Dofinansowania zewnętrzne związane z rozszerzaniem oferty dla najmłodszych i seniorów (programy „Maluch+”, „Senior+”) - Możliwość pozyskania dofinansowania w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2028	- Zmiany w ustawodawstwie powodujące utratę dochodów do budżetu gminy (np. zwolnienia z podatku) - Zmiany klimatyczne powodujące ryzyko wystąpienia suszy, podtopień i powodzi - Większy wybór oferty kulturalnej i rekreacyjnej na terenie Łodzi - Utrata terenów przyrodniczych na rzecz rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości

IV. Wizja rozwoju i misja gminy Aleksandrów Łódzki w perspektywie do 2030 roku

Wizja rozwoju stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości przestrzenno-społeczno-gospodarczej obszaru gminy Aleksandrów Łódzki w perspektywie do 2030 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą władze samorządowe i wszyscy zaangażowani partnerzy. Wskazuje ona zasadniczy kierunek wspólnie podejmowanych interwencji.

Wizja

Gmina rozwijająca się w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju, będąca oazą godnego życia mieszkańców i bezpiecznego funkcjonowania rodziny oraz rozwoju inwestycji i nowoczesnej przedsiębiorczości z poszanowaniem środowiska naturalnego

Misja

Misja wskazuje naczelny cel polityki rozwoju gminy Aleksandrów Łódzki, wokół którego powinny koncentrować się działania władz samorządowych i wszystkich zaangażowanych partnerów. Stanowi przesłanie, będące podstawą i określeniem kierunku współpracy na szczeblu lokalnym. Wyznaczona misja stanowi kontynuację działań realizowanych w poprzednich latach.

Gmina Aleksandrów Łódzki gminą otwartą na mieszkańców i inwestorów – gmina stawiająca na innowacje

V. Cele strategiczne rozwoju gminy Aleksandrów Łódzki w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym

Poniżej przedstawiono cele strategiczne oraz cele operacyjne w ramach trzech stref - przestrzennej, społecznej i gospodarczej analizowanych w ramach opracowania przedmiotowej Strategii.

Strefa przestrzenna

Cel strategiczny 1:
Zrównoważony ład przestrzenny oraz poszanowanie środowiska naturalnego

Cele operacyjne:

1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej
2. Poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej
3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej
4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu

Strefa społeczna

Cel strategiczny 2:
Rozwój społecznie wrażliwy

Cel operacyjny:

1. Poprawa warunków i jakości kształcenia
2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego
3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne
4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy

Strefa gospodarcza

Cel strategiczny 3:
Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej gminy

Cel operacyjny:

1. Wsparcie przedsiębiorczości
2. Rozwój oferty turystycznej

5.1. Kierunki działań podejmowanych do osiągnięcia celów strategicznych

5.1.1. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy przestrzennej

Cel strategiczny 1: Zrównoważony ład przestrzenny oraz poszanowanie środowiska naturalnego



Cel strategiczny I zakłada stworzenie atrakcyjnej przestrzeni, która zwiększałaby dostępność i spójność terytorialną, a przy tym poprawiała atrakcyjność gminy do zamieszkania i rozwoju przedsiębiorczości. Osiągnięty on będzie poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej, poprawę spójności zagospodarowania przestrzennego oraz estetyki przestrzeni publicznej.

Jednym z priorytetów w zakresie komunikacji jest rozwój sieci ścieżek rowerowych na terenie gminy, w tym połączenia gminy z Łodzią. Docelowym celem jest zwiększenie wykorzystania roweru jako środka komunikacji, nie tylko w celach rekreacyjnych.

W ramach celu i skupiono się także na działaniach mających na celu poszanowanie i poprawę jakości środowiska przyrodniczego, ze szczególnym uwzględnieniem poprawy jakości powietrza oraz wód. Nie sposób pominąć obserwowanych w ostatnich czasach zmian klimatycznych. Jako odpowiedzialna jednostka samorządu terytorialnego gmina Aleksandrów Łódzki będzie podejmować szereg działań mających na celu ochronę przestrzeni gminy przed zmianą klimatu.

Cel strategiczny 1: Zrównoważony ład przestrzenny oraz poszanowanie środowiska naturalnego		
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty
Cel operacyjny 1.1: Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	- Utworzenie spójnej sieci ścieżek rowerowych łączących wszystkie miejscowości - Połączenie sieci ścieżek rowerowych z Łodzią - Uruchomienie roweru miejskiego kompatybilnego z Łódzkim Rowerem Publicznym - Zintensyfikowanie połączeń komunikacji zbiorowej z Łodzią oraz Zgierzem - Uruchomienie bezpłatnej komunikacji publicznej - Bieżąca modernizacja dróg gminnych - Budowa obwodnicy - Stałe dostosowywanie elementów układu komunikacyjnego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - Wzmocnienie współpracy z zarządcami dróg wyższej kategorii w zakresie rozbudowy dróg - Rozbudowa oświetlenia ulicznego - Uporządkowanie miejsc parkingowych oraz ustalenie nowej polityki parkingowej - Uzupelnienie brakujących części chodników - Rozwój komunikacji miejskiej w kierunku elektromobilności wraz z budową stacji ładowania pojazdów elektrycznych - Objęcie monitoringiem miejsc szczególnie niebezpiecznych	- Zmniejszenie zakorkowania miasta - Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta - Zwiększenie infrastruktury rowerowej - Zwiększenie komfortu podróży oraz zmniejszenie czasu jej trwania - Integracja przestrzenna gminy pod względem turystycznym i rekreacyjnym - Poprawa jakości środowiska dzięki ograniczonym emisjom spalin do powietrza oraz mniejszym udziałem hałasu

	- Integracja transportu gminnego z Łódzkim Obszarem Metropolitarnym	
Cel operacyjny 1.2: Poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej wraz z rozwojem infrastruktury technicznej	- Tworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju - Ustalenie granicy rozrostu miasta - Renowacja oraz odpowiednie wyeksponowanie obiektów zabytkowych - Poszerzenie możliwości dostępu do sieci internetowej - Dopuszczanie jednostek OSP w sprzęt - Rozbudowa systemu monitoringu zagrożeń - Rozszerzenie monitoringu miasta	- Rozwój gminy zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju - Odpowiednio wyeksponowane zabytki - Gmina odpowiednio przygotowana na sytuacje kryzysowe i nadzwyczajne
Cel operacyjny 1.3: Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	- Kontynuacja programu dofinansowań do wymiany źródeł ciepła na proekologiczne w budynkach mieszkalnych i komunalnych - Termomodernizacja budynków gminnych oraz budynków komunalnych wraz z wykorzystaniem OZE - Dążenie do autonomii energetycznej gminy - Kontynuacja programu rozbudowy sieci kanalizacyjnej oraz infrastruktury kanalizacyjnej - Rozwój kanalizacji deszczowej - Zwiększenie retencji ze szczególnym uwzględnieniem retencji gruntowej i środowiskowej, budowa systemów zatrzymywania wody w mieście - Rewitalizacja i rozbudowa pasów zieleni izolacyjnej	- Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Łagodzenie skutków zmian klimatycznych - Zwiększenie ilości odprowadzonych ścieków systemem kanalizacji sanitarnej - Poprawa jakości wód powierzchniowych - Zwiększenie ilości zatrzymywania wody na terenie gminy - Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców - Poprawa warunków życia i stanu zdrowia mieszkańców

	- Zwiększenie powierzchni terenów zieleni urządzonej - Kształtowanie świadomości i postaw proekologicznych wśród mieszkańców przez organizację wydarzeń i imprez proekologicznych oraz social media, prasę i inne środki przekazu - Działania racjonalizujące gospodarkę odpadami - Wspieranie działań na rzecz ochrony przeciwpowodziowej - Promowanie/wsparcie rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw	
--	---	--

5.1.2. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy społecznej

Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy



Na terenie gminy Aleksandrów Łódzki, podobnie jak w całym kraju, można zaobserwować proces starzenia się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie zwiększa się i przewyższa liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Powoduje to zmianę zapotrzebowania katalogu usług na usługi społeczne adresowane także dla seniorów. Na terenie prowadzone są inicjatywy na rzecz wsparcia seniorów, które wymagają kontynuacji i intensyfikacji.

Dodatkowo zauważalny jest stały napływ nowych mieszkańców, co skutkuje potrzebą rozbudowy infrastruktury i oferty kulturalnej oraz bazy sportowo-rekreacyjnej. Zmieniająca się sytuacja demograficzna oraz dynamiczny rozwój budownictwa mieszkaniowego nakazują również weryfikować sieć szkół i przedszkoli.

Oferta społeczna powinna także odpowiadać na potrzeby wszystkich grup społeczności gminnej: zawodowej, wiekowej czy zróżnicowanej ze względu na płeć, sytuację rodzinną lub materialną, a także osób narażonych na wykluczenie społeczne.

Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców jest również rozwój oferty sportowej, kulturowej i rekreacyjnej. Działania te mają na celu także kształtowanie postaw i zachowań międzyludzkich, budowanie tożsamości lokalnej, a także integrują wszystkich uczestników życia społecznego.

Zadaniem gminy jest dbałość o stan i wyposażenie placówek oświatowych oraz zapewnienie ich dostępności dla wszystkich chętnych. Należy corocznie analizować liczbę dzieci zamieszkujących w obwodach szkół i dostosowywać obwód do potencjału lokalowego danej placówki. Działanie takie spowoduje brak konieczności nauczania zmianowego oraz lepsze warunki - uczniom do nauki, a nauczycielom do pracy.

Warto nadmienić, iż od kilku lat prowadzone są szeroko zakrojone działania związane z modernizacją i budową nowoczesnych placówek oświatowych w technologii niskoemisyjnej.

W związku z faktem, iż znaczna część nowych mieszkańców gminy to osoby napływowe, koniecznym jest podjęcie działań mających na celu integrację mieszkańców oraz kształtowanie postaw mających na celu dbanie o wspólnotę gminną.

Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy		
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty
Cel operacyjny 2.1: Poprawa warunków i jakości kształcenia	- Dysponowanie atrakcyjną ofertą dodatkowych zajęć szkolnych pozalekcyjnych - Wspieranie różnych form opieki nad dziećmi do lat 3 (z uwzględnieniem terenów mieszkaniowych o szczególnym zapotrzebowaniu) - Dostosowanie sieci szkół i przedszkoli do sytuacji demograficznej oraz układu osadniczego gminy - Dbłość o utrzymanie wysokiego standardu technicznego obiektów sportowych – sale gimnastyczne, boiska przyszkolne, podstawowe urządzenia lekkoatletyczne itp. - Doskonalenie sprawności fizycznej uczniów - organizacja zajęć dodatkowych o charakterze sportowo-rekreacyjnym, zawodów, turniejów i wykorzystaniem dostępnej bazy, wdrożenie programu „korekcja wad postawy” - Systematyczne odnawianie i uzupełnianie wyposażenia szkół, w szczególności sprzętu informatycznego, ukierunkowane także na potrzeby dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i z niepełnosprawnościami	- Wysoki poziom nauczania w placówkach szkolnych - Placówki edukacyjne wyposażone w sprzęt edukacyjny i sportowy - Oferta edukacyjna spełniająca zapotrzebowanie dla wszystkich dzieci z terenu gminy

Cel operacyjny 2.2: Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	- Rozwój i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej, np. siłownie na wolnym powietrzu, place zabaw, obszary rekreacji dla całych rodzin - Zagospodarowanie miejsc spotkań dla społeczności lokalnej (wiaty, świetlice środowiskowe) - Organizacja i współorganizacja imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, o różnym charakterze (współzawodnictwo - zawody, turnieje, ligi itp., ale i imprezy rodzinne i integracyjne) - Organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych dla różnych grup wiekowych, w różnych obszarach kultury	- Wzrastająca liczba obiektów rekreacyjnych dla całych rodzin - Oferta kulturalna i rekreacyjna w pełni spełniająca zapotrzebowanie mieszkańców
Cel operacyjny 2.3: Wysokiej jakości usługi zdrowotne	- Zwiększenie dostępu do opieki specjalistycznej - Dostosowanie infrastruktury funkcjonalnej do potrzeb osób niepełnosprawnych w miejscach użyteczności publicznej - Informowanie i zachęcanie mieszkańców do badań profilaktycznych finansowanych przez NFZ, Urząd Marszałkowski czy inne podmioty - Promocja zachowań prozdrowotnych wśród mieszkańców gminy - Rozwój kadrowy i sprzętowy bazy rehabilitacyjnej - Prowadzenie dostosowanej dla dzieci profilaktyki zdrowotnej w szkołach - Wsparcie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, a także ich bliskich i opiekunów, w tym działania ukierunkowane na wydłużenie czasu i zwiększenie komfortu ich przebywania w środowisku domowym, wsparcie rodzin w procesie opieki domowej	- Poprawa jakości opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej - Wzrost bazy sprzętów rehabilitacyjnych - Zwiększenie aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży

	oraz czasowe odciążenie rodzin w obowiązkach sprawowania opieki, opieka medyczna, usługi asystenckie i pielęgnacyjne itp.	
Cel operacyjny 2.4: Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie	- Działania z zakresu integracji międzypokoleniowej - Gminny system zniżek na wydarzenia i ofertę kulturalno-rekreacyjno-sportową dla osób starszych i z niepełnosprawnościami - Wspieranie działalności organizacji pozarządowych - Organizacja, wspieranie i promocja imprez integracyjnych, kulturalno-rozrywkowych, artystycznych, rekreacyjnosportowych, historycznych szczególnie projektów realizowanych w przestrzeni publicznej - Budowanie poczucia odpowiedzialności mieszkańców za gminę – angażowanie w procesy decyzyjne, konsultowanie ważnych decyzji z mieszkańcami	- Integracja i aktywizacja mieszkańców różnych grup wiekowych - Wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców

5.1.3. Wykaz kierunków działań i działań w ramach strefy gospodarczej

Cel strategiczny 3: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej gminy



Gmina Aleksandrów Łódzki jest jednostką z potencjałem gospodarczym. Obszar gminy dysponuje wieloma atrakcyjnymi terenami inwestycyjnymi.

Gmina posiada również czynniki wzmocnienia konkurencyjności, takie jak położenie komunikacyjne, sąsiedztwo z Łodzią, nowoczesna gospodarka, czy atrakcyjne dla rekreacji środowisko przyrodnicze.

Gmina powinna także promować rozwijanie innych sektorów gospodarki m.in. opartych na rolnictwie czy turystyce.

Ważną kwestią jest odpowiednie wsparcie inwestorów z terenu gminy oraz inicjatywy na rzecz zachęcania do inwestowania nowych przedsiębiorców, dzięki odpowiedniej ofercie inwestycyjnej.

Cel strategiczny 3: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej gminy		
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty
Cel operacyjny 3.1: Wsparcie przedsiębiorczości	- Doskonalenie systemów zachęt dla inwestorów - Stworzenie oferty inwestycyjnej dla inwestorów - Przygotowanie katalogu inwestycji istotnych z punktu widzenia gminy, możliwych do realizacji w formie Partnerstwa Publiczno – Prywatnego - Udostępnianie informacji na temat uzbrojenia działek pod inwestycje - Organizacja spotkań informacyjnych z doradcami zawodowymi - Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu promocji szkoleń, staży, kursów dla mieszkańców gminy - Wsparcie drobnych producentów rolnych oraz promocja i wykorzystanie lokalnych produktów podczas imprez organizowanych przez gminę - Rozwijanie współpracy z instytucjami okołorolniczymi na rzecz poprawy konkurencyjności gospodarstw rolnych - Budowa/uporządkowanie targowiska miejskiego	- Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy - Zwiększenie liczby nowych inwestycji - Promocja istniejących terenów inwestycyjnych wśród inwestorów (z terenu gminy oraz z zewnątrz) - Zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie gminy

Cel operacyjny 3.2: Rozwój oferty turystycznej	- Systematyczna aktualizacja informacji na temat gminy na stronie internetowej Urzędu Miejskiego - Zwiększanie zaangażowania władz lokalnych na temat marketingu terytorialnego - Wyznaczenie nowych szlaków turystycznych - Opracowanie nowej mapy turystycznej gminy - Współpraca z organizacjami zewnętrznymi i stowarzyszeniami, których Gmina jest członkiem	- Zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną i rekreacyjną gminy wśród mieszkańców, odwiedzających jednodniowych i turystów - Rozwój agroturystyki
---	---	---

VI. Obszary strategicznej interwencji

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, obszar strategicznej interwencji to obszar będący przedmiotem koncentracji działań polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie. Podejmowanie przytoczonej strategicznej interwencji wiąże się z jednej strony z wyrównywaniem szans obszarów zmarginalizowanych w celu równoważenia poziomu życia mieszkańców i zapewnienia spójności w gospodarce, a z drugiej strony ze wspieraniem rozwiniętych już obszarów tak, aby były bardziej konkurencyjne i efektywne, co oznacza, że de facto jest to urzeczywistnienie rozwoju zrównoważonego terytorialnie.

Nowe podejście do polityki regionalnej zakłada odejście od wspierania całego kraju czy regionów w jednolity sposób na rzecz większego różnicowania interwencji w zależności od problemów i potencjałów poszczególnych obszarów.

Takie podejście przekłada się na bardziej precyzyjne wyznaczenie OSI z punktu widzenia priorytetów polityki rozwoju, jak również na tworzenie instrumentów terytorialnych dopasowanych do ich specyficznych potrzeb rozwojowych. OSI wyznaczone i wspierane na poziomie regionalnym mają pełnić dodatkową funkcję wobec OSI wskazanych na poziomie krajowym.

OSI określone w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

W Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wskazano OSI dwojakiego rodzaju: krajowe oraz regionalne.

Obszar gminy Aleksandrów Łódzki został wpisany w Strategiczny Obszar Interwencji – **Miejskie Obszary Funkcjonalne**.

Dla Miejskich Obszarów Funkcjonalnych szczególnie istotna będzie realizacja zintegrowanych, kompleksowych projektów dotyczących m.in. rozwoju zrównoważonego transportu publicznego, zwiększania efektywności energetycznej, poprawy stanu środowiska przyrodniczego, szczególnie w zakresie jakości powietrza, wzrostu atrakcyjności osadniczej, wsparcia rozwoju kształcenia i szkolenia zawodowego oraz rozwoju kultury, turystyki i rekreacji.

Dla Miejskich Obszarów Funkcjonalnych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 przewidziano wsparcie w postaci Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Szczegółowy zakres wsparcia w ramach ZIT zostanie określony zgodnie z Umową Partnerstwa w programie regionalnym. W ramach instrumentu ZIT realizowane będą mogły być projekty o zintegrowanym charakterze pod względem tematycznym lub terytorialnym, koncentrujące się na wyzwaniach rozwojowych, które jednostki samorządu terytorialnego tworzące MOF zdecydują się adresować wspólnie, tak na etapie realizacji projektu jak i późniejszej eksploatacji.



Rysunek 1. Obszary Strategicznej Interwencji w województwie łódzkim. (Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030).

OSI określone dla gminy Aleksandrów Łódzki

Na terenie gminy Aleksandrów Łódzki wyznaczono trzy Obszary Strategicznej Interwencji (OSI):

- ✓ OSI 1: Miejsce do rekreacji, kultury z terenami zielonymi
- ✓ OSI 2: Miejsce do zamieszkania
- ✓ OSI 3: Miejsce do inwestowania

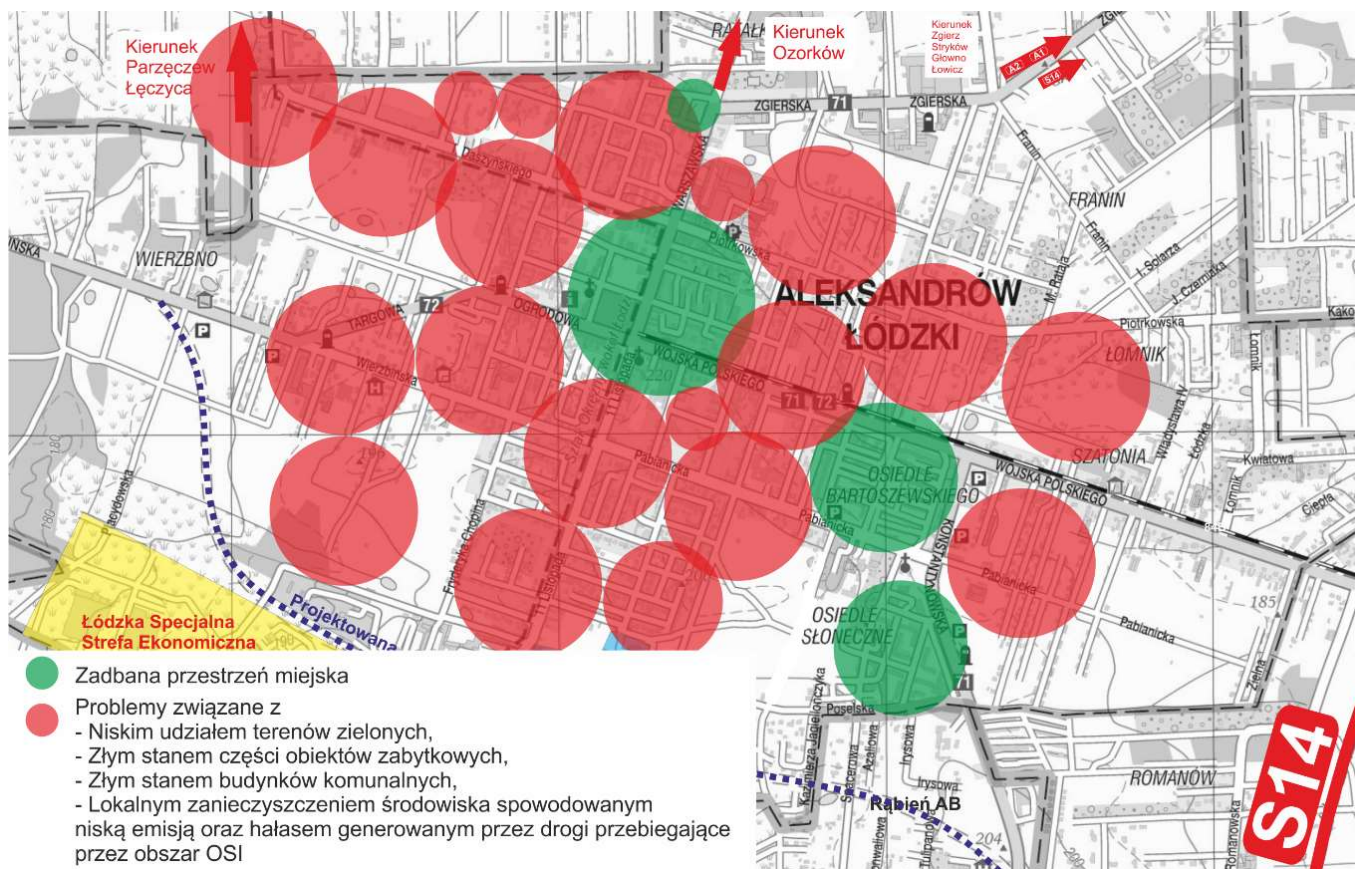
OSI 1: Miejsce do rekreacji, kultury z terenami zielonymi

Obszar strategicznej interwencji stanowi samo głównie centrum miasta, które koncentruje w sobie główne funkcje publiczne, administracyjne, usługowe, edukacyjne czy kulturowe.

Wskazane OSI ma celu zwiększenie terenów zielonych, zwiększenie funkcji kulturalnej i rekreacyjnej z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Główne problemy, potrzeby, potencjały zdiagnozowane w ramach OSI:

- ✓ Problem: Niski udział terenów zielonych,
- ✓ Problem: Zły stan części obiektów zabytkowych,
- ✓ Problem: Zły stan części budynków komunalnych,
- ✓ Problem: Lokalne zanieczyszczenie środowiska spowodowane niską emisją oraz hałasem generowanym przez drogi przebiegające przez obszar OSI,
- ✓ Potencjał: Zadbana przestrzeń miejska.



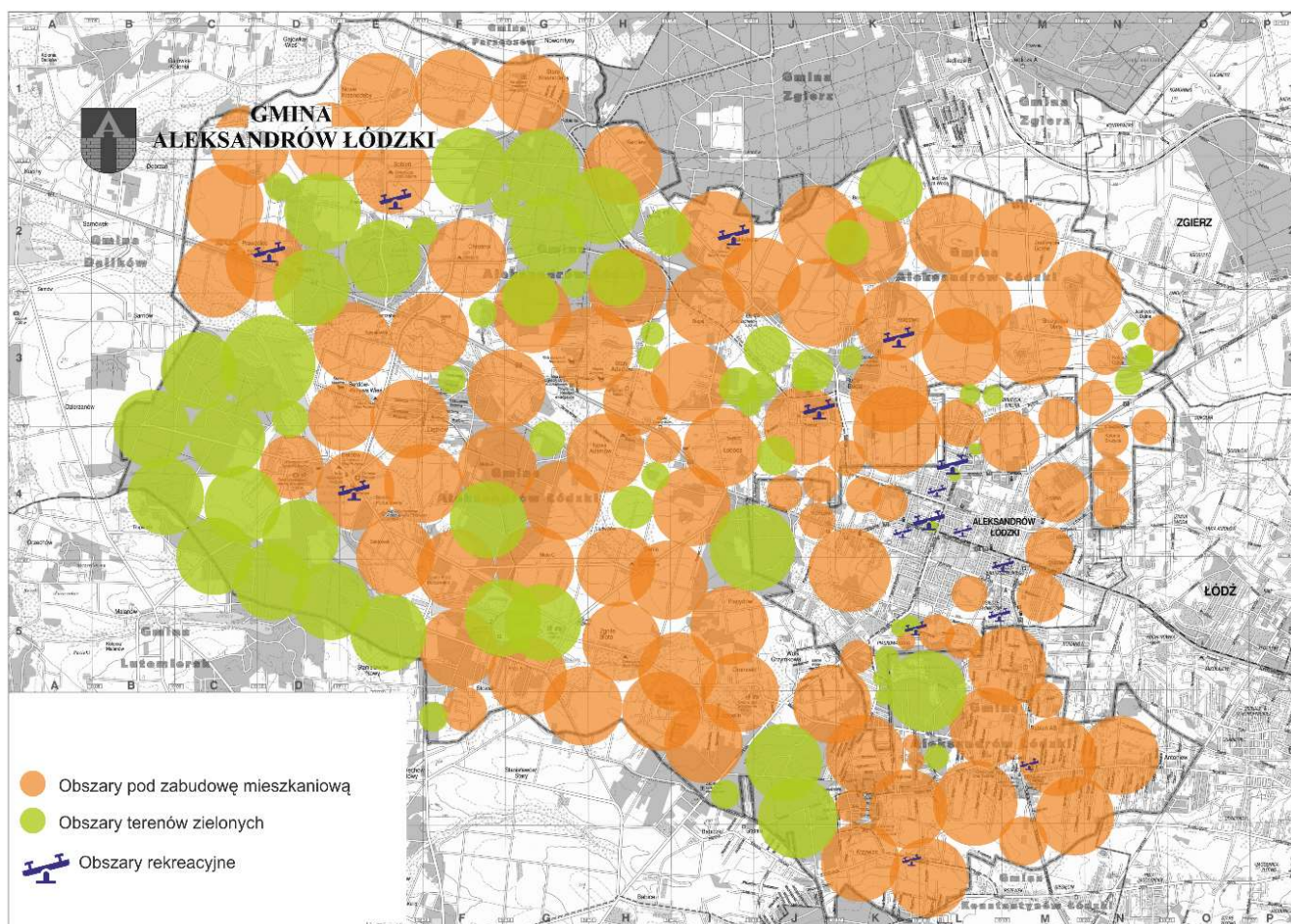
Rysunek 2. Obszar oddziaływania OSI 1 - Miejsce do rekreacji, kultury z terenami zielonymi. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

OSI 2: Miejsce do zamieszkania

Wskazany obszar to miejsca idealne pod rozwój budownictwa jednorodzinnego. W związku ze zwiększającą się liczbą mieszkańców gminy koniecznym jest dalszy rozwój terenów budownictwa jednorodzinnego z odpowiednim zapleczem rekreacyjno – edukacyjnym.

Główne problemy, potrzeby, potencjały zdiagnozowane w ramach OSI:

- ✓ Problem: Niedobór infrastruktury na terenach mieszkaniowych,
- ✓ Potencjał: Rozwój terenów mieszkaniowych,
- ✓ Potencjał: Rozwój terenów zielonych.
- ✓ Potencjał: Rozwój bazy rekreacyjno – edukacyjnej.



Rysunek 3. Obszar oddziaływania OSI 2: Miejsce do zamieszkania. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

OSI 3: Miejsce do inwestowania

Jedną z głównych domen strategicznego rozwoju gminy Aleksandrów Łódzki w perspektywie do 2030 roku jest tworzenie nowych impulsów gospodarczych, które w konsekwencji mają doprowadzić do pojawiania się nowych inwestycji i znacząco pobudzić lokalną przedsiębiorczość. Osiągnięcie tego efektu rozwojowego możliwe będzie dzięki wykreowaniu najbardziej korzystnych warunków dla

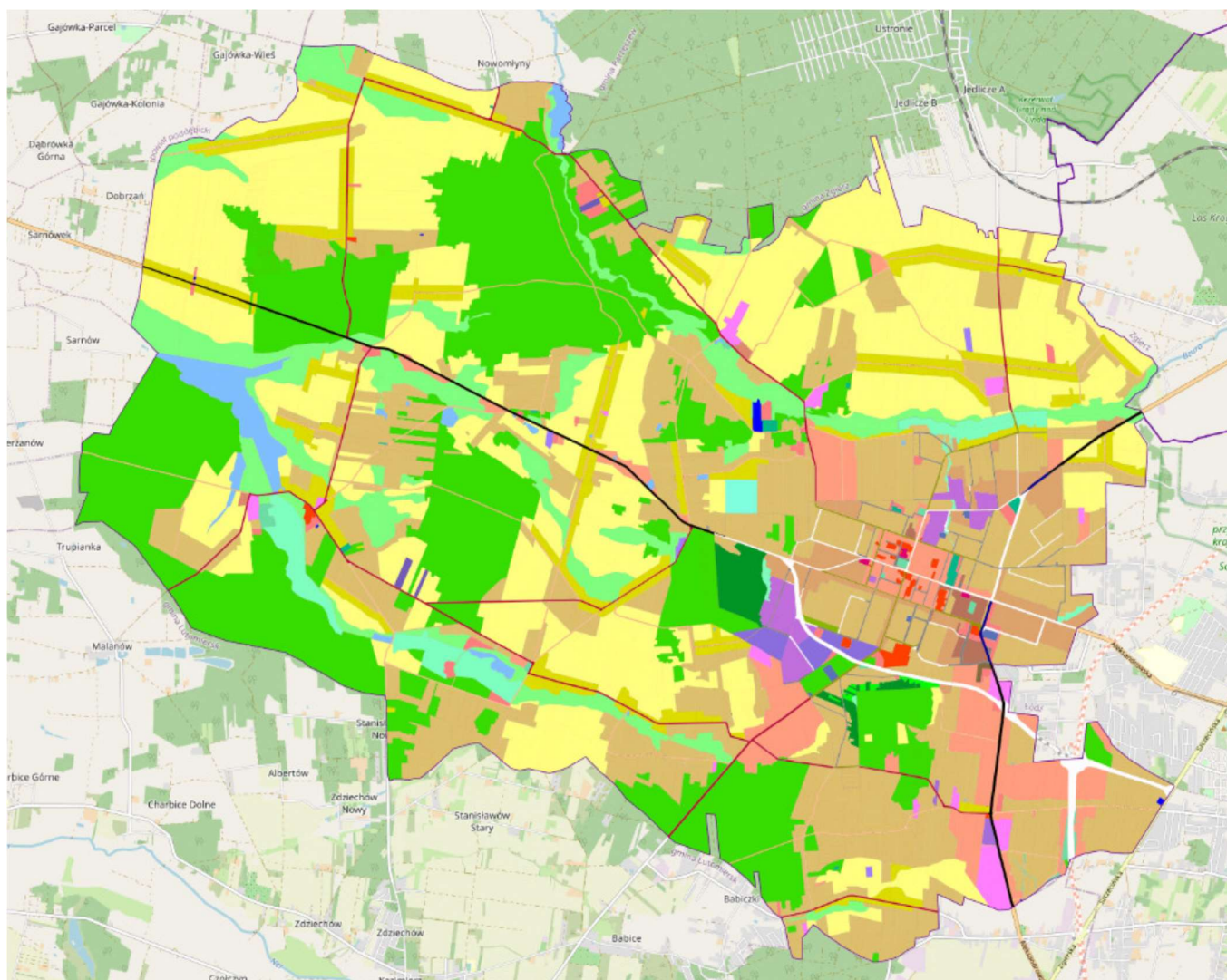
funkcjonowania podmiotów gospodarczych oraz wzmocnieniu czynników stymulujących rozwój gospodarczy gminy.

Niewątpliwie do katalogu najważniejszych czynników wpływających na poziom konkurencyjności danej jednostki są atrakcyjne tereny inwestycyjne, ich lokalizacja i dostępność komunikacyjna, ale także całokształt dla przedsiębiorczości przejawiający się w różnych sferach funkcjonowania miasta/gminy.

Dzięki koncentracji działań w obszarze OSI 3 gmina podniesie swoją zdolność inwestycyjną oraz zapewni sobie możliwość przyciągania nowych, wiarygodnych przedsiębiorców nastawionych na długotrwały rozwój. Obecnie słabo zagospodarowane tereny będą miały możliwość rozwoju działalności przemysłowych, produkcyjnych.

Główne problemy, potrzeby, potencjały zdiagnozowane w ramach OSI:

- ✓ Potencjał: Możliwość zagospodarowania nowych terenów inwestycyjnych,
- ✓ Potencjał: Przyciągnięcie nowych inwestorów na teren gminy.



Rysunek 4. Obszar oddziaływania OSI 3: Miejsce do inwestowania. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

Zasięg oddziaływania OSI 3 został zaznaczony kolorem fioletowym na powyższej mapie.

VII. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej prezentuje pożądane kierunki rozwoju przestrzennego określonego terytorium/obszaru w danym horyzoncie czasowym. Przedstawia on zmiany, jakie powinny zaistnieć w przestrzeni, by zrealizować wyznaczone cele strategiczne oraz osiągnąć efekty tych celów. Obszar gminy Aleksandrów Łódzki to teren miasta oraz teren obszarów wiejskich.

Na terenie części miejskiej gminy Aleksandrów Łódzki występują zagospodarowanie przestrzenne typowe dla terenów miejskich.

Dużo bardziej skomplikowana niż w przypadku obszarów wiejskich, struktura wewnętrzna przejawia się mnogością funkcji miejskich, występujących w jednorodnych skupiskach lub pomiędzy terenami pełniącymi inne funkcje.

W związku z tym, że za lokalizacją konkretnych funkcji, podążają określone typy zabudowy, na terenie Aleksandrowa Łódzkiego występuje także zróżnicowanie pod tym względem. Największe wymieszanie się funkcji, a przez to największe zróżnicowanie zabudowy, jest najbardziej charakterystyczne dla kwartałów zabudowy w ścisłym centrum miasta, ograniczonym ulicami: Daszyńskiego, Piotrkowską, Krótką, Wojska Polskiego, Pabianicką, Wierzbicką, 1 Maja. Na tym obszarze zlokalizowana jest zabudowa pełniąca odmienne funkcje: mieszkalną, usługową (usługi różnego typu: od drobnego rzemiosła, do hurtowni, a także usługi z zakresu administracji publicznej, opieki zdrowotnej, oświaty i edukacji), sakralne, kulturowe, przemysłowe i inne. Taka sytuacja dotyczy najstarszej części miasta, którego zróżnicowane funkcje zlokalizowane obok siebie były wyrazem rozwoju gospodarczego, społecznego oraz przestrzennego miasta, a także odpowiedzią na aktualne potrzeby jego mieszkańców.

Pozostałe obszary miasta natomiast, charakteryzują się większą koncentracją poszczególnych funkcji. Najpełniej można to zauważyć w jego południowo – zachodniej części, gdzie w sąsiedztwie nieczynnego obecnie lotniska zlokalizowana jest strefa przemysłowo – usługowa.

Struktura funkcjonalno – przestrzenna miasta zmieniała się w czasie, jednak należy zaznaczyć, że jego rdzeń, jakim jest układ urbanistyczny powstały w XIX w. pozostał praktycznie bez zmian. Można jedynie odnotować wtórne podziały działek, zmiany w sposobach zagospodarowania niektórych działek, zastępowania starszych budynków nowszymi bądź wyburzenia budynków bez zagospodarowywania na nowo odzyskanych przestrzeni. Struktura komunikacyjna najstarszej części Aleksandrowa Łódzkiego jest wciąż harmonijna, jednakże zabudowa w dużej mierze chaotyczna.

Większe zmiany w strukturze funkcjonalno – przestrzennej dotyczyły przede wszystkim terenów wiejskich, przyległych do ukształtowanego w XIX w. rdzenia miasta, które z czasem zostawały do niego włączane. Rozwój Aleksandrowa Łódzkiego sprawiał, że przyłączano nowe obszary, użytkowane dotychczasowo w sposób rolniczy, z ukształtowanymi już w pasach przyległych do głównych ciągów komunikacyjnych, strukturami osadniczymi.

W strukturze przestrzennej miasta można odnaleźć takie tereny np. wzdłuż ulic: Piaskowej, Daszyńskiego, Brużycy. Obecnie następuje systematyczne zabudowywanie tych terenów, jednak w części miejskiej gminy wciąż znajdują bardzo duże rezerwy terenów obecnie użytkowanych rolniczo, lecz z przeznaczeniem pod zainwestowanie.

Na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki można wyróżnić następujące typy zabudowy:

- ✓ zabudowa mieszkaniowa,
- ✓ zabudowa rekreacji indywidualnej,
- ✓ zabudowa zagrodowa,
- ✓ zabudowa usługowa,
- ✓ zabudowa przemysłowa.

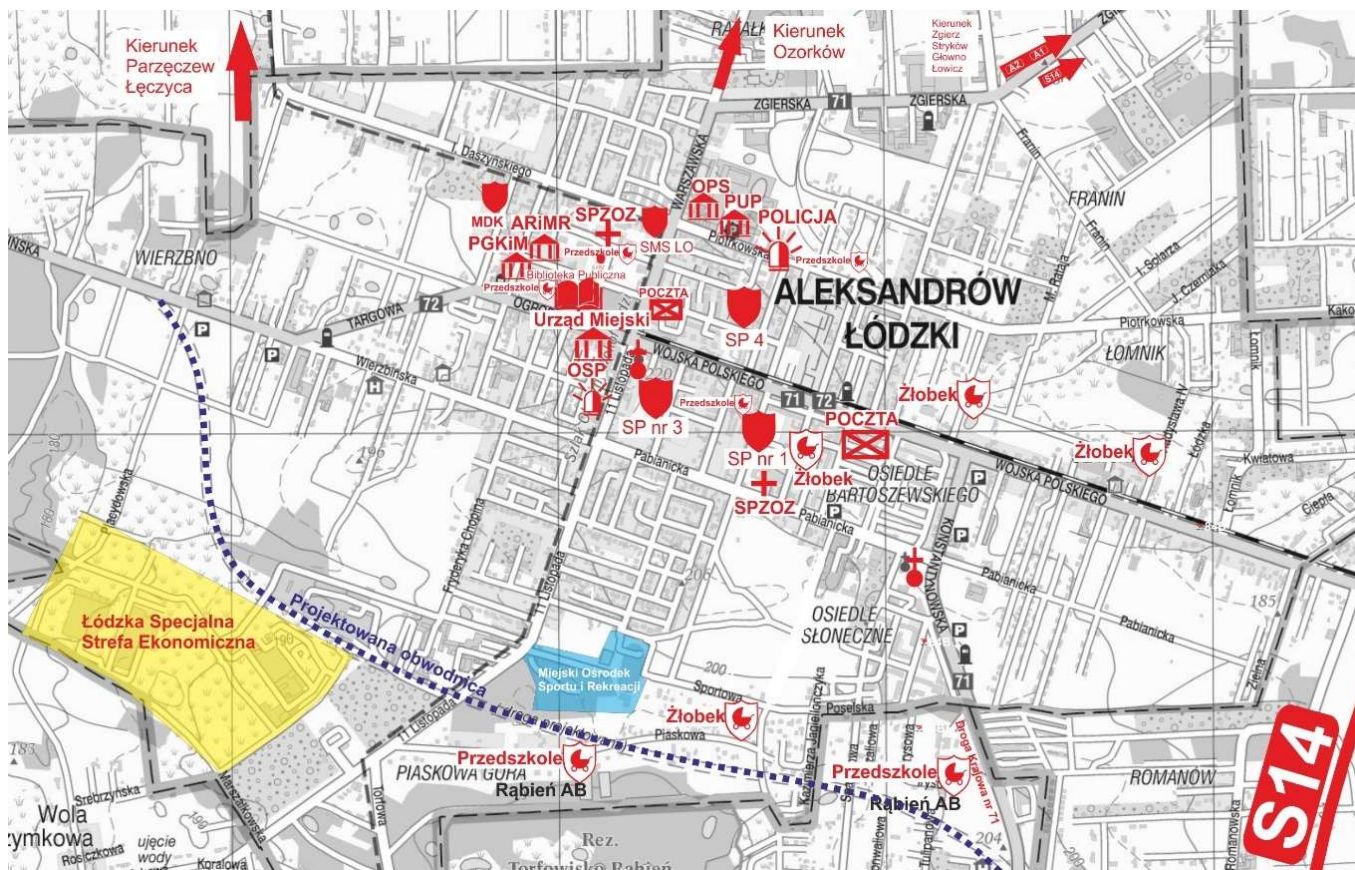
Zabudowa mieszkaniowa na terenie miasta Aleksandrowa Łódzkiego występuje w kilku formach: budynków jednorodzinnych wolnostojących oraz szeregowych, a także budynków wielorodzinnych.

Niewątpliwie najbardziej rozpowszechnioną formą jest budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Taka forma zabudowy występuje na około 21% ogólnej powierzchni miasta oraz 60% ogólnej powierzchni terenów zainwestowanych w mieście. W tej liczbie zawierają się przede wszystkim budynki wolnostojące. Zabudowa jednorodzinna szeregową zlokalizowana jest na jedynie kilku działkach w kwartale ulic: Krótkiej, Piotrkowskiej, Wolności, Wojska Polskiego (niewielki kwartał na północny wschód od Placu Kościuszki) i nie pełni znaczącej roli w jego strukturze funkcjonalno – przestrzennej. Największe skupiska zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, znajdują się w ścisłym centrum miasta. Poza nim, zabudowa zlokalizowana jest przeważnie przy głównych ciągach komunikacyjnych, z zachowaniem rolniczego użytkowania głębi działek.

Obok obszarów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej występują na terenie Aleksandrowa Łódzkiego obiekty i zespoły zabudowy wielorodzinnej. Zlokalizowane są one zarówno na pojedynczych działkach pomiędzy terenami zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w ścisłym centrum miasta oraz w formie zespołów - dużych osiedli mieszkaniowych powstałych w latach powojennych. Mniejsze osiedla znajdują się przy ulicach: Daszyńskiego, Wyzwolenia, Konopnickiej, zaś duże blokowiska w kwartałach ulic: Wojska – Polskiego – Warszawskiej – Piotrkowskiej - Daszyńskiego. Drugi duży obszar budownictwa wielorodzinnego znajduje się pomiędzy ulicami Wojska Polskiego oraz Pabianickiej – Sikorskiego - Bratoszewskiego. Trzeci zaś, znajduje się na zachód od ulicy Konstantynowskiej -przy ulicach Piłsudskiego – Legionowej - Dmowskiego. Na pozostałych terenach obszaru wiejskiego gminy obserwuje się trend wyłączania działek z produkcji rolnej i lokalizowania na nich zabudowy mieszkaniowej. Analiza stanu zainwestowania na obszarze wiejskim gminy Aleksandrów Łódzki wykazuje, że ze względu na zwiększony ruch budowlany na terenie gminy, sposób rozmieszczenia budynków odbiega od tradycyjnej dla polskiej kultury – wsi ulicówki.

Zabudowa usługowa na terenie Aleksandrowa Łódzkiego przyjmuje charakter zarówno usług publicznych, jak i prywatnych. Analiza istniejącego zagospodarowania terenu pozwoliła wyróżnić następujące rodzaje usług:

- ✓ usługi oświaty i wychowania,
- ✓ usługi z zakresu sportu,
- ✓ usługi z zakresu obsługi medycznej i pomocy społecznej,
- ✓ usługi z zakresu kultury i sztuki i kultu religijnego,
- ✓ usługi z zakresu administracji i finansów,
- ✓ usługi z zakresu obsługi ruchu turystycznego,
- ✓ usługi gastronomiczne,
- ✓ usługi handlu.



Rysunek 5. Mapa usług publicznych na analizowanym obszarze. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).



Rysunek 6. Mapa usług komercyjnych na analizowanym obszarze. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

7.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Wymiar regionalny

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego Nr LV/679/18 z dnia 28 sierpnia 2018 r.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa należy, obok Strategii Rozwoju Województwa i związanych z nią strategii sektorowych oraz programów operacyjnych, do kluczowych narzędzi zarządzania rozwojem.

W ww. opracowaniu w tomie I przedstawiono diagnozę stanu województwa z podziałem na poszczególne Jednostki Samorządu Terytorialnego.

- ✓ Teren miasta zaliczono jako jeden z czterech z terenu województwa, w którym odnotowuje się wzrost liczby mieszkańców,

- ✓ Teren miasta zaliczono jako jeden z siedmiu z terenu województwa, w którym odnotowuje się dodatnie saldo migracji,
- ✓ Teren miasta zaliczono jako jeden z siedmiu z terenu województwa, w którym prognozuje się wzrost liczby mieszkańców,
- ✓ Obszar wiejski gminy zaliczono do pięćdziesięciu dziewięciu ośrodków wiejskich, w których odnotowano wzrost liczby mieszkańców,
- ✓ Obszar wiejski gminy zaliczono do terenów o najniższym wskaźniku obciążenia demograficznego,
- ✓ Obszar gminy został zaliczono do obszarów najbardziej narażonym na uciążliwości powodowane dużym ruchem samochodowym, w związku z przebiegiem DK71 oraz DK 72,
- ✓ Obszar gminy został zaliczony do sieci unikatowych ośrodków historycznych o randze lokalnej,
- ✓ Obszar gminy został wyznaczony do terenów prezentujących dobra kultury współczesnej.

Kierunki rozwoju przestrzennego w odniesieniu do gminy Aleksandrów Łódzki:

- ✓ Realizacja obwodnicy miejscowości w ciągu dróg krajowej Aleksandrowa Łódzkiego (DK72)
- ✓ Rozbudowa ciepłowni i kotłowni miejskiej w Aleksandrowie Łódzkim,
- ✓ Budowa, rozbudowa zbiorczych systemów kanalizacji w wyznaczonych zasięgach aglomeracji,
- ✓ Wzmacnianie tradycji wywodzących się z doby XIX-wiecznego uprzemysłowienia w oparciu o zachowane zabytki dziedzictwa postindustrialnego regionu,
- ✓ Wzmacnianie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej związanej z XIX-wiecznym dziedzictwem wielokulturowym i przemysłowym, jakie prezentuje miasto Aleksandrów Łódzki.

Wyżej wymienione kierunki rozwoju przestrzennego odniesiono do wymiaru lokalnego.

Wymiar lokalny

Obszar gminy Aleksandrów Łódzki jest predysponowany do rozwoju budownictwa jednorodzinnego oraz terenów inwestycyjnych spełniając główne założenie Strategii: Gmina rozwijająca się w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju, będąca oazą godnego życia mieszkańców i bezpiecznego funkcjonowania rodziny oraz rozwoju inwestycji i nowoczesnej przedsiębiorczości z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Kolejną priorytetową kwestią jest prowadzenie polityki przestrzennej w gminie ukierunkowanej na poprawę dostępności komunikacyjnej w odniesieniu do transportu zbiorowego, budowy ścieżek rowerowych, modernizacji dróg oraz połączenia komunikacyjnego gminy z Łodzią i miejscowościami ościennymi.

Polityka przestrzenna gminy powinna także uwzględniać działania ukierunkowane na zwiększenie lesistości oraz terenów zielonych.

Tereny gminy Aleksandrów Łódzki powinny uwzględniać obszary przeznaczone do budowy infrastruktury społecznej, rekreacyjnej oraz kulturalnej, co wpłynie na zwiększenie atrakcyjności turystycznej.

Koniecznym jest kontynuacja działań związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej i ciepłowniczej.

Podsumowując w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie należy uwzględnić:

- ✓ konieczność rozwoju i uzupełnienia infrastruktury drogowej, rowerowej i sieci infrastruktury technicznej w związku z rozwojem nowej zabudowy,
- ✓ konieczność zwiększania terenów zieleni urządzonej, zahamowania procesu betonowania miasta,
- ✓ konieczność rozwinięcia połączeń komunikacyjnych z Łodzią,
- ✓ ochronę i poprawę stanu podstawowych komponentów środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- ✓ rozwój infrastruktury technicznej: sieci kanalizacyjnej oraz sieci ciepłowniczej,
- ✓ zachowanie zasobów i zapewnienie wysokiej jakości wód, poprawę stanu jakości powietrza atmosferycznego, klimatu akustycznego, racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych, ochronę i powiększanie zasobów leśnych i zielonych,
- ✓ lokalizowanie nowej zabudowy na glebach niskiej klasy bonitacji i wyznaczanie obszarów wyłączonych spod zainwestowania,
- ✓ planowanie przestrzeni publicznych oraz infrastruktury usług publicznych spełniających wymogi dostępności dla osób z ograniczoną sprawnością,
- ✓ wyznaczanie terenów inwestycyjnych w oparciu o poszanowanie środowiska naturalnego,
- ✓ konieczność retencjonowania wody i działań adaptacyjnych na rzecz zmiany klimatu.

VIII. Oczekiwane rezultaty planowanych działań

Stała obserwacja procesu wdrażania Strategii oraz efektów podejmowanych działań stanowi jeden z kluczowych elementów dla powodzenia całego procesu realizacji zamierzeń rozwojowych zdefiniowanych w misji i wizji gminy. Odpowiednio zaplanowany, właściwie wdrożony i sprawnie funkcjonujący system monitoringu jest podstawowym narzędziem pozyskania rzetelnych danych umożliwiających dokonanie oceny stopnia zaimplementowania zapisów Strategii oraz warunkującym skuteczne zarządzanie procesem jej wdrażania.

Oczekiwane rezultaty planowanych działań będą badane na podstawie wyznaczonych wskaźników monitoringu, przedstawionych w poniższych tabelach.

Tabela 1. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy przestrzennej. (Źródło: Opracowanie własne).

Strefa przestrzenna						
Cel operacyjny 1.1: Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej						
Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa – 2020 rok	Wartość bazowa – 2025 rok	Wartość bazowa – 2030 rok	Oczekiwany trend	Źródło danych
Długość przebudowanych dróg gminnych	km	50,14	60	65	↑	Urząd Miejski
Długość wybudowanych chodników	km	20,07	25	30	↑	Urząd Miejski
Długość ścieżek rowerowych	km	2,07	5	10	↑	Urząd Miejski
Liczba bezpośrednich połączeń autobusowych z Łodzią	szt.	163	-	-	↑	Urząd Miejski
Liczba nowych miejsc parkingowych	szt.	0	-	-	↑	Urząd Miejski
Liczba stacji ładowania pojazdów elektrycznych	szt.	0	Conajmniej 1	Conajmniej 2	↑	Urząd Miejski
Czas podróży komunikacją miejską do Łodzi	min.	30	25	20	↑	Urząd Miejski
Liczba zmodernizowanych/wybudowanych punktów oświetlenia ulicznego	szt.	2935	3 522	3 815	↑	Urząd Miejski
Liczba zmodernizowanych przystanków autobusowych	szt.	21	23	25	↑	Urząd Miejski
Cel operacyjny 1.2. Poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej						
Powierzchnia gminy objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	%	100	100	100	-	Urząd Miejski
Powierzchnia nowych terenów zielonych	ha	0	1	2	↑	Urząd Miejski
Liczba parków, skwerów, łąk ekologicznych	szt.	11	13	15	↑	Urząd Miejski

Liczba nowych obiektów małej infrastruktury	szt.	10	15	20	↑	Urząd Miejski
Liczba zabytków wyposażonych w tablice informacyjne	szt.	0	Conajmniej 20%	Conajmniej 30%	↑	Urząd Miejski
Cel operacyjny 1.3 Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu						
Stopień skanalizowania gminy	%	72	78	85	↑	Urząd Miejski
Stopień zwodociągowania gminy	%	99	100	100	↑	Urząd Miejski
Długość kanalizacji deszczowej	km	19,5	23	25	↑	Urząd Miejski
Długość sieci gazowej na terenie gminy	km	166,07	200	216	↑	PSG Sp. z o.o.
Liczba przyłączy gazowych	szt.	4064	4879	5283	↑	PSG Sp. z o.o.
Liczba zrealizowanych działań z zakresu doposażenia OSP	szt.	170	-	-	↑	Urząd Miejski
Liczba udzielanych dotacji na wymianę nieefektywnych kotłów węglowych	szt.	374	-	-	↑	Urząd Miejski
Liczba działań edukacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej	szt.	17	Conajmniej 17	Conajmniej 17	↑	Urząd Miejski

Tabela 2. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy społecznej. (Źródło: Opracowanie własne).

Strefa społeczna						
Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa – 2020 rok	Wartość bazowa – 2025 rok	Wartość bazowa – 2030 rok	Oczekiwany trend	Źródło danych
Cel operacyjny 2.1.: Poprawa warunków i jakości kształcenia						
Liczba nowych dodatkowych zajęć szkolnych pozalekcyjnych	szt.	6	8	11	↑	Placówki oświatowe

Strefa społeczna						
Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa – 2020 rok	Wartość bazowa – 2025 rok	Wartość bazowa – 2030 rok	Oczekiwany trend	Źródło danych
Liczba żłobków	szt.	4	5	6	↑	Urząd Miejski
Liczba nowych przyszkolnych obiektów sportowych	szt.	1	2	3	↑	Urząd Miejski
Liczba nowych zajęć dodatkowych o charakterze sportowo-rekreacyjnym	szt.	1	2	3	↑	Placówki oświatowe
Liczba doposażonych placówek oświatowych pod kątem sprzętu informatycznego	liczba placówek	11	Wszystkie placówki	Wszystkie placówki	↑	Urząd Miejski
Cel strategiczny 2.2.: Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego						
Liczba obiektów nowej infrastruktury rekreacyjnej	szt.	0	2	4	↑	Urząd Miejski
Liczba nowych świetlic środowiskowych	szt.	0	1	2	↑	Urząd Miejski
Liczba nowych wiat dla spotkań lokalnej społeczności	szt.	1	3	5	↑	Urząd Miejski
Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń kulturalnych	szt.	47	Co najmniej 47	Co najmniej 47	↑	Urząd Miejski
Cel strategiczny 2.3.: Wysokiej jakości usługi zdrowotne						
Liczba lekarzy specjalistów dostępnych na terenie gminy	Liczba specjalistów	31	33	35	↑	Urząd Miejski

Strefa społeczna						
Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa – 2020 rok	Wartość bazowa – 2025 rok	Wartość bazowa – 2030 rok	Oczekiwany trend	Źródło danych
Liczba obiektów użyteczności publicznej niedostosowanych do osób niepełnosprawnych	szt.	10	Co najmniej 80%	Co najmniej 90%	↓	Urząd Miejski
Liczba sprzętu bazy rehabilitacyjnej	szt.	69	83	90	↑	Urząd Miejski
Liczba działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej w szkołach	szt.	3	5	7	↑	Placówki oświatowe
Cel strategiczny 2.4.: Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców gminy wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie						
Liczba działań z zakresu integracji międzypokoleniowej	szt.	14	16	19	↑	Urząd Miejski
Liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych	szt.	17	20	24	↑	Urząd Miejski
Liczba organizacji pozarządowych	szt.	52	57	61	↑	Urząd Miejski
Liczba zorganizowanych konsultacji społecznych z mieszkańcami	szt.	3	W miarę potrzeb	W miarę potrzeb	↑	Urząd Miejski

Tabela 3. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy gospodarczej. (Źródło: Opracowanie własne).

Strefa gospodarcza						
Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa – 2020 rok			Oczekiwany trend	Źródło danych
Cel operacyjny 3.1.: Wsparcie przedsiębiorczości						
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	szt.	354	425	460	↑	GUS
Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych	ha	0	Co najmniej 2	Co najmniej 4	↑	Urząd Miejski
Liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych z doradcami zawodowymi	szt.	0	Co najmniej 2	Co najmniej 3	↑	Urząd Miejski
Cel operacyjny 3.1.: Rozwój oferty turystycznej						
Długość nowych szlaków turystycznych	km	0	2	4	↑	Urząd Miejski
Liczba map turystycznych gminy	szt.	2	3	3	↑	Urząd Miejski
Liczba wykonanych aktualizacji informacji na temat gminy na stronie internetowej	szt.	1	W miarę potrzeb	W miarę potrzeb	↑	Urząd Miejski
Liczba wydanych broszur promujących gminę	szt.	1	2	3	↑	Urząd Miejski
Liczba obiektów noclegowych	szt.	4	>4	>4	↑	Urząd Miejski

IX. Spójność z dokumentami wyższego rzędu

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w przedmiotowej Strategii, są spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Jednym z najważniejszych dokumentów planistycznych, na których opiera się przedmiotowa Strategia jest Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 stanowiąca podstawę do sporządzania kierunków i obszarów rozwoju gminy, które powinny być spójne z założeniami całego województwa łódzkiego i nie powinny wykraczać poza ich zakres.

W poniższej tabeli przedstawiono analizę porównawczą celów strategicznych i operacyjnych wyznaczonych w ramach opracowania przedmiotowej Strategii w odniesieniu do zapisów dokumentów wyższego rzędu.

Tabela 4. Określenie spójności przedmiotowego opracowania z dokumentami wyższego rzędu. (Źródło: Opracowanie własne).

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022-2030	Cel strategiczny 1: Zrównoważony ład przestrzenny oraz poszanowanie środowiska naturalnego				Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy				Cel strategiczny 3: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej gminy	
	Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych	1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2. Poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej	3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Poprawa warunków i jakości kształcenia	2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców miasta	1. Wsparcie przedsiębiorczości	2. Rozwój oferty turystycznej
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo										
	1.2 Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze										
	1.3 Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska	Nie dotyczy									
	1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych										

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022-2030	Cel strategiczny 1: Zrównoważony ład przestrzenny oraz poszanowanie środowiska naturalnego				Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy				Cel strategiczny 3: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej gminy	
		1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2. Poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej	3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Poprawa warunków i jakości kształcenia	2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców miasta	1. Wsparcie przedsiębiorczości	2. Rozwój oferty turystycznej
Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych	1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów										
	2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego										
	2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym										
	2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach										

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022-2030	Cel strategiczny 1: Zrównoważony ład przestrzenny oraz poszanowanie środowiska naturalnego				Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy				Cel strategiczny 3: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej gminy	
	Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych	1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2. Poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej	3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Poprawa warunków i jakości kształcenia	2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców miasta	1. Wsparcie przedsiębiorczości	2. Rozwój oferty turystycznej
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną										
	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony										
	III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu										
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka										
	1.1. zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego										
	1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego										
	1.3. Wsparcie rozwoju MŚP										

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022-2030	Cel strategiczny 1: Zrównoważony ład przestrzenny oraz poszanowanie środowiska naturalnego				Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy				Cel strategiczny 3: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej gminy	
	Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych	1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2. Poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej	3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Poprawa warunków i jakości kształcenia	2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców miasta	1. Wsparcie przedsiębiorczości	2. Rozwój oferty turystycznej
	1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności										
	2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans										
	2.1. Rozwój kapitału społecznego										
	2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców										
	2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego										
	3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń										

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022-2030	Cel strategiczny 1: Zrównoważony ład przestrzenny oraz poszanowanie środowiska naturalnego				Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy				Cel strategiczny 3: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej gminy	
	Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych	1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2. Poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej	3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Poprawa warunków i jakości kształcenia	2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców miasta	1. Wsparcie przedsiębiorczości	2. Rozwój oferty turystycznej
	3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska										
	3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu										
	3.3. Zwiększenie dostępności transportowej										
Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+	CEL 1 – Wzmocnienie funkcji metropolitalnych i spójności obszaru metropolitalnego										
	CEL 2 – Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w miastach										
	CEL 3 – Budowa zintegrowanego i zrównoważonego systemu transportu metropolitalnego										

	Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022-2030	Cel strategiczny 1: Zrównoważony ład przestrzenny oraz poszanowanie środowiska naturalnego				Cel strategiczny 2: Rozwój społecznie wrażliwy				Cel strategiczny 3: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej gminy	
	Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych	1. Wzmocnienie dostępności komunikacyjnej	2. Poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej	3. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz adaptacja do zmian klimatu	1. Poprawa warunków i jakości kształcenia	2. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	3. Wysokiej jakości usługi zdrowotne	4. Integracja i budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców miasta	1. Wsparcie przedsiębiorczości	2. Rozwój oferty turystycznej
	CEL 4 – Rozwój gospodarki zasobooszczędnej i niskoemisyjnej oraz ochrona środowiska przyrodniczego										
	CEL 5 – Rozwój nowoczesnego kapitału ludzkiego oraz silnego informacyjnego społeczeństwa obywatelskiego										

X. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy proces wdrażania Strategii opiera się na wielu czynnikach. Jednym z kluczowych zadań gminy jest współpraca władz lokalnych z mieszkańcami gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022 – 2030 nie stanowi aktu prawa miejscowego, jednak powinna być elementem przewodnim przy dalszych planach rozwojowych gminy. Jako że Strategia jest dokumentem wieloletnim i obejmuje okres 9 lat, wdrażanie strategii powinno odbywać się etapowo. Osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie powinny być Władze Gminy (w tym Burmistrz oraz Urząd Miejski, jak i wszystkie jej jednostki).

Organem odpowiedzialnym za realizację dokumentu Strategii jest Burmistrz. Strategia wdrażana będzie bezpośrednio przez Urząd Miejski, zgodnie z ich kompetencjami oraz przez jednostki podległe Urzędowi Miejskiemu:

- Kultura: Młodzieżowy Dom Kultury im. Grzegorza Pinter w Aleksandrowie Łódzkim, ul. 1 Maja 17/19, Biblioteka Publiczna im. Jana Machulskiego w Aleksandrowie Łódzkim, Plac Kościuszki 12.
- Oświata i wychowanie: wszystkie placówki oświatowe z terenu gminy.
- Pomoc społeczna: Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim, Środowiskowy Dom Samopomocy w Aleksandrowie Łódzkim.
- Spółki komunalne: PGKiM Sp. z o.o. i Aleksandrowski Program Mieszkaniowy Sp. z o.o.
- Sport i rekreacja: Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Aleksandrowie Łódzkim, Miejska Pływalnia "OLIMPIJCZYK" w Aleksandrowie Łódzkim.

Realizacji Strategii służyć będą narzędzia w postaci strategii sektorowych, funkcjonalnych planów i programów, określające szczegółowo sposoby realizacji celów. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty. Powinny one zostać zaktualizowane w celu dostosowania do nowych celów strategicznych. Realizacja niektórych z tych celów będzie wymagała opracowania nowych polityk, planów lub programów.

Wykaz funkcjonujących dokumentów/polityk na terenie gminy, które będą stanowiły uszczegółowienie zapisów Strategii (stan na 2021 rok):

- Wieloletnia Prognoza Finansowa,
- Miejskowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Aleksandrów Łódzki.
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2020-2024 z prognozą do 2028 r.,

- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Aleksandrów Łódzki,
- Program Rewitalizacji Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2016-2023,
- Strategia Integracji Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2018-2024,
- Gminny Program Wpierania Rodziny dla Gminy Aleksandrowa Łódzkiego na lata 2021-2023,
- Strategia rozwoju mieszkalnictwa w Gminie Aleksandrów Łódzki na lata 2021 – 2032,
- Strategia Rozwoju Edukacji w Gminie Aleksandrów Łódzki do roku 2030,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Wszystkie dokumenty wykonawcze opracowywane na terenie gminy Aleksandrów Łódzki powinny wykazywać spójność i uwzględniać zapisy przedmiotowej Strategii.

10.1. Monitoring

Proces monitoringu będzie uwzględniać wskaźniki monitoringu przypisane poszczególnym działaniom (wskazane w rozdziale *Oczekiwane rezultaty prowadzonych działań*). Monitoring będzie prowadzony, co najmniej raz w roku.

Sprawozdawczość *Strategii* zostanie skoordynowana z nałożonym na gminy, zgodnie art. 28a. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. 2020 poz. 713 ze zm.), obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Miejskiej.

10.2. Ewaluacja

Ewaluacja Strategii dotyczy oceny stopnia realizacji założeń Strategii oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy gminy i jej mieszkańców.

Ewaluacja Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022 – 2030 będzie opierać się na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań (ex ante) – odpowiada na pytanie: Czy i w jaki sposób *Strategia* przyczyni się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy?
- ocena w trakcie realizacji działań (on-going) - odpowiada na pytanie: Czy przyjęte cele i podjęte w ich następstwie działania zmierzają we właściwym kierunku?
- ocena po realizacji działań (ex post) - ocena długoterminowego wpływu *Strategii* odpowiada na pytanie: Czy efekty wynikłe z zastosowania *Strategii* są trwałe?

W wyniku prowadzonych działań ewaluacyjnych może okazać się, że *Strategia* wymaga aktualizacji. Aktualizacja obowiązującej strategii powinna zostać przeprowadzona w przypadku zasadniczej zmiany

uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy oraz przestrzenny gminy.

Ewaluacja Strategii wraz z oceną zasadności przeprowadzenia aktualizacji Strategii przeprowadzana będzie minimum co 5 lat.

XI. Ramy finansowe i źródła finansowania

Planowane koszty realizacji inwestycji w ramach planowanych kierunków działań mających na celu realizację wizji i misję gminy Aleksandrów Łódzki przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Planowane do poniesienia koszty na realizację głównych inwestycji w ramach realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022-2030. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

L.p.	Nazwa zadania	Szacunkowy koszt
1	Budowa ciągu komunikacyjnego Poselska – Sportowa – Nowokaliska	8 000 000,00 PLN
2	Budowa ścieżek rowerowych na terenie miasta i gminy Aleksandrów Łódzki	10 000 000,00 PLN
3	Budowa instalacji fotowoltaicznych na obiektach „PGKiM” w Gminie Aleksandrów Łódzki	2 100 000,00 PLN
4	Budowa lekkoatletycznego boiska przy Szkole Podstawowej w Bełdowie	4 000 000,00 PLN
5	Budowa pasywnego budynku na potrzeby Ochotniczej Straży Pożarnej w Aleksandrowie Łódzkim	6 500 000,00 PLN
6	Utworzenie klubu integracji międzypokoleniowej w Gminie Aleksandrów Łódzki	3 000 000,00 PLN
7	Budowa centrum turystyczno – rekreacyjnego w Gminie Aleksandrów Łódzki	5 000 000,00 PLN
8	Budowa mieszkań chronionych w Gminie Aleksandrów Łódzki	7 000 000,00 PLN
9	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Rudzie Bugaj	4 000 000,00 PLN
10	Modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego na terenie miasta i terenach wiejskich	1 500 000,00 PLN
11	Budowa oraz modernizacja ulic i dróg gminnych: między innymi ul. Sienkiewicza, ul. Sobieskiego, ul. Kilińskiego, ul. Pileckiego, ul. Dębowa, ul. Rudna, ul. Machulskiego, ul. Litewska, ul. Pabianicka, ul. Żeromskiego, ul. Ludowa, ul. Podleśna (Ruda Bugaj- Łobódź), droga Sobień – Chrośno	5 500 000,00 PLN
12	Modernizacja nawierzchni dróg powiatowych wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Zgierzu, w tym: modernizacja nawierzchni ul. Krótkiej, ul. Pabianickiej	2 000 000,00 PLN
13	Budowa ciągów pieszo - rowerowych w pasach dróg krajowych – ul. Zgierska, ul. Targowa, ul. Wierzbńska, ul. Konstantynowska/Aleksandrowska (inwestycja wspólna wraz GDDKiA)	2 500 000,00 PLN
14	Obwodnica Aleksandrowska Łódzkiego (program 100 obwodnic – lista rezerwowa - inwestycja GDDKiA)	60 000 000,00 PLN

15	Doprowadzenie do wybudowania ronda u zbiegu ulic Konstantynowska – Pabianicka (inwestycja wspólna wraz GDDKiA)	3 000 000,00 PLN
16	Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu dróg ul. Ogrodowa – ul. 1-go Maja	350 000,00 PLN
17	Kontynuacja rozbudowy monitoringu miejskiego	400 000,00 PLN
18	Kontynuacja doświetlenia przejść dla pieszych i skrzyżowań w celu poprawy bezpieczeństwa	500 000,00 PLN
19	Budowa odwodnienia – kanalizacji deszczowej, rowów odwadniających	1 500 000,00 PLN
20	Rozbudowa sieci wodociągowej	2 500 000,00 PLN
21	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	25 000 000,00 PLN
22	Kontynuacja udzielania dotacji na wykonanie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Aleksandrów Łódzki	1 700 000,00 PLN
23	Kontynuacja programu udzielania dotacji celowych ze środków budżetu Gminy Aleksandrów Łódzki do likwidacji starego źródła ciepła na paliwo stałe i montażu nowego źródła ogrzewania na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki	12 000 000, PLN
24	Kontynuacja programu udzielenia dotacji celowych ze środków budżetu Gminy Aleksandrów Łódzki do demontażu i utylizacji wyrobów zawierających azbest pochodzących z obiektów budowlanych na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki	400 000,00 PLN
25	Wdrożenie systemu bezpłatnej komunikacji pomiędzy Łodzią a Aleksandrowem Łódzkim dla seniorów i młodzieży uczącej się	850 000,00 PLN
26	Budowa Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów w Piaskach Bankowych (RIPOK) w ramach Związku Międzygminnego BZURA	19 000 000,00 PLN
27	Aleksandrowski Program Budowy Mieszkań z dojściem do własności – budowa 4 bloków komunalnych.	20 000 000,00 PLN
28	Budowa publicznych punktów ładowania pojazdów elektrycznych w Gminie Parzęczew i Gminie Aleksandrów Łódzki	1 050 000,00 PLN
29	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki i Gminy Parzęczew	5 200 000,00 PLN
30	Montaż odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej w Gminie Aleksandrów Łódzki i w Gminie Parzęczew	5 000 000,00 PLN
31	Modernizacja Miejskiej Pływalni „Olimpijczyk” w Aleksandrowie Łódzkim	5 000 000,00 PLN

Potencjalne źródła finansowania zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022 – 2030 kierunków działań:

- ✓ środki własne JST (środki pochodzące z budżetu gminy), jest to jedno z podstawowych źródeł finansowania działań przewidzianych w niniejszej Strategii. Środki własne JST zapewniają zarówno całkowite finansowanie niektórych inwestycji, jak również stanowią wkład własny w przypadku realizacji zadań współfinansowanych ze środków UE,
- ✓ środki unijne – pozyskanie funduszy z programów krajowych oraz Regionalnego Programu Operacyjnego WŁ 2021-2027 - Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 (FEŁ 2027), m.in. w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego, a także nowego Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji,
- ✓ inne fundusze ze źródeł europejskich, np. fundusze norweskie i fundusze, Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- ✓ środki pochodzące z budżetu państwa – m.in. środki celowe w ministerstwach, dedykowane fundusze i programy, np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich,
- ✓ środki funduszy celowych w tym: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej,
- ✓ środki sektora prywatnego (m.in. środki inwestorów prywatnych, formuła partnerstwa publiczno - prywatnego, fundusze sektora pozarządowego).

XII. Diagnoza gminy Aleksandrów Łódzki

Diagnoza gminy Aleksandrów Łódzki w podziale na strefę przestrzenną, społeczną oraz gospodarczą.

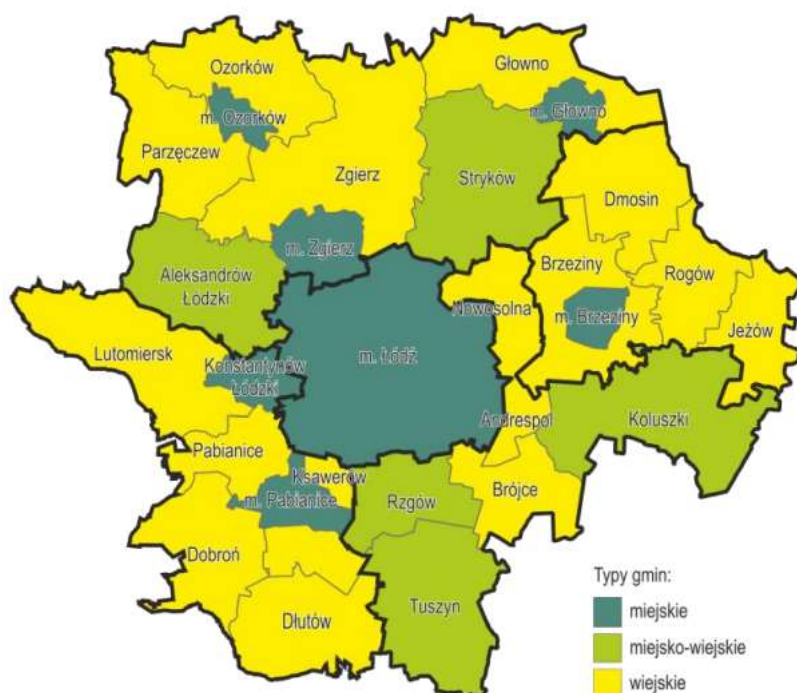
12.1. Strefa przestrzenna

12.1.1. Położenie

Aleksandrów Łódzki to gmina miejsko-wiejska. Położona jest w centralnej Polsce, w powiecie zgierskim, w północno-zachodniej części województwa łódzkiego, między dorzecziami Odry i Wisły, w dolinie Bzury. Gmina jest oddalona ok. 30 km od geometrycznego środka kraju. Powierzchnia gminy wynosi 116 km². (tj. 11 643 ha), co stanowi 0,63% województwa łódzkiego oraz 0,03% całego kraju. Tereny miejskie obejmują 14 km², natomiast wiejskie — 102 km².



Gmina Aleksandrów Łódzki znajduje się w obrębie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Łódzki Obszar Metropolitalny składa się z dwóch zasadniczych elementów: metropolii (miasta centralnego) tj. Łodzi – najważniejszego ogniwa oraz powiązanego z nią zaplecza funkcjonalnego. Zaplecze to obejmuje cztery powiaty ziemskie: brzeziński, łódzki wschodni, pabianicki oraz zgierski.



Rysunek 7. Podział administracyjny Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. (Źródło: Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego).



Rysunek 8. Granice administracyjne gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

Gmina sąsiaduje z gminą Parzęczew, gminą Zgierz i miastem Zgierz (od północy i północnego wschodu), dzielnicami Łodzi — Bałutami i Polesiem (od południowego wschodu), z gminą Konstantynów Łódzki i Lutomiersk (od południa i południowego zachodu), z powiatem pabianickim, z gminą Dalików (od zachodu, powiat poddębicki).

Do gminy należą 22 sołectwa: Nowy i Stary Adamów, Bełdów, Bełdów Krzywa Wieś, Chrośno, Ciężków, Jastrzębie Górne, Kolonia Brużycza, Krzywiec, Księstwo, Brużyczka Mała, Nakielnica (z wsią Karolew), Nowe Krasnodęby, Stare Krasnodęby, Prawęcice, Rąbień (z wsią Antoniew), Rąbień AB, Ruda Bugaj (z wsią Łobódź), Sanie, Słowak, Sobień, Wola Grzymkowa (z wsiami Budy Wolskie, Grunwald, Izabelin, Placydów), Zgniłe Błoto.

12.1.2. Komunikacja

Położenie komunikacyjne gminy Aleksandrów Łódzki jest korzystne, dzięki rozbudowanej sieci drogowej oraz niewielkiej odległości od stolicy województwa — Łodzi (ok. 10 km). Choć na terenie gminy brakuje połączenia kolejowego, potrzeby mieszkańców zaspokaja komunikacja publiczna, dzięki usługom świadczonym przez MPK- Łódź Spółka z o.o., MUK w Zgierzu, linie organizowane przez Urząd Marszałkowski, linie PKS oraz prywatnych przewoźników. Aleksandrowski samorząd na prośbę mieszkańców utworzył dwie linie komunikacji zbiorowej, które skomunikowały tereny wiejskie z miastem.



Przez gminę przebiega droga krajowa nr 71 (Rzgów–Sosnowiec) oraz droga krajowa nr 72 (Konin–Rawa Mazowiecka). Od międzynarodowej drogi E30 oraz autostrady A2 gminę dzieli zaledwie 7 km, natomiast od autostrady A1 w kierunku Gdańska — 22 km. Warszawa oddalona jest od Aleksandrowa Łódzkiego o 137 km. Transport międzynarodowy jest możliwy dzięki bliskości Portu Lotniczego im. W. Reymonta w Łodzi (17 km).

Znaczny wpływ na politykę transportową gminy Aleksandrów Łódzki będzie mieć zakończona budowa drogi ekspresowej S14, której oddanie do ruchu znacznie poprawi warunki życia mieszkańców gminy Aleksandrowa Łódzkiego, wyprowadzając ruch tranzytowy z gminy, jednocześnie skracając czas przejazdu m.in. do Łodzi. Uspokojenie ruchu w miejscowościach gminy podniesie komfort mieszkańców i zwiększy ich bezpieczeństwo. Jednocześnie wzrośnie także atrakcyjność inwestycyjna obszaru.

12.1.3. Zabytki

Aleksandrów Łódzki (pierwotna nazwa Aleksandrów) jest miastem stosunkowo nowym, którego powstanie wiąże się z rozwojem przemysłu włókienniczego. Założony został w roku 1815 przez polskiego szlachcica Rafała Bratoszewskiego, na gruntach wsi Brużycza Wielka jako osada tkacka.



Na terenie gminy zlokalizowanych 29 obiektów ujętych w rejestrze zabytków oraz wojewódzkiej ewidencji zabytków. Na najciekawszych obiektów należą m.in.:

- ✓ Plac Kościuszki – rynek wraz z przylegającymi pierzejami: dec. Nr A/621/126 z dn. 25.08.1967 r. Centralny plac miasta, ukształtowany w momencie zakładania osady w 1815 r. jako główna przestrzeń publiczna miasteczka. Ochronie podlega układ urbanistyczny placu, zespół przestrzenny rynku. Także i dziś stanowi główny plac miasta.
- ✓ Zespół Kościoła Ewangelickiego – Kościół Ewangelicki oraz Pastorówka dec. Nr A/622/124 z dnia 25.08.1967 r. Obiekt pod wezwaniem św. Stanisława Kostki, powstał w roku 1828, z inicjatywy pastora Fryderyka Jerzego Tuve oraz właściciela miasta Rafała Bratoszewskiego. Zbudowany w stylu klasycystycznym, na planie prostokąta z dwoma ryzalitami narożnymi na fasadzie.
- ✓ Budynek Ratusza – dec. Nr A/624/125 z dn. 25.08.1967 r. Zbudowany w roku 1824 przy południowej pierzei rynku. Dwukondygnacyjny budynek powstał z cegły na rzucie zbliżonym do kwadratu. Kondygnacje budynku oddzielone są gzymsami. Na fasadzie znajduje się trzyosiowy środkowy ryzalit posiadający półkolisty balkon. Nad balkonem mieści się półkoliste okienko. Na szczycie budynku znajduje się maska Temidy z zasłoniętymi oczyma - symbol ślepej sprawiedliwości i data budowy ratusza - 1824.
- ✓ Jatki Miejskie – dec. Nr A/625/220 z dnia 25.08.1967 r. istniejący obecnie budynek jatek miejskich (jatek rzeźniczo – piekarskich) jest rekonstrukcją pochodzącą z ostatniej dekady XX wieku. Pierwotny obiekt według projektu Henryka Marconi. Pierwotny budynek powstał w latach 20-tych XIX wieku jako integralna część zabudowy pierzejowej rynku.
- ✓ Dwór, oficyna i park w Zespole Dworsko Parkowym w miejscowości Zgniłe Błota – Dec Nr A/629/130 z dnia 28.08.1967 r. Dwór powstał w roku 1844 w stylu klasycystycznym. Kilukrotnie zmieniał właścicieli, zaś po roku 1945 stał się własnością państwa. Dwór parterowy, podpiwniczony, z poddaszem użytkowym. Od frontu obiekt zdobi portyk złożony ze skrajnych filarów i dwóch kolumn między nimi, zwieńczony trójkątnym szczytem.
- ✓ Dwór i park w Zespole Dworskim w Nakielnicy dec. A/153/146 z dnia 28.08.1967 r. Dwór wzniesiono w połowie XIX wieku przez rodzinę Zachertów. Po II Wojnie Światowej ich dobra zostały przejęte przez państwo, gdzie początkowo zlokalizowano koszary, następnie spółdzielnię produkcyjną. Kolejnym etapem było utworzenie PGR-u Nakielnica z siedzibą we dworze. Po wojnie majątek odkupiła wnuczka przedwojennego właściciela. Obiekt wzniesiony na planie wydłużonego prostokąta z silnie wysuniętym kolumnowym portykiem, znajdującym się pośrodku elewacji frontowej. Dwór parterowy, otynkowany, częściowo podpiwniczony, z mieszkalnym poddaszem. Obiekt przebudowano w połowie XX wieku.

W Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się ok. 130 zabytków nieruchomych oraz 89 stanowisk archeologicznych.



Fotografia 2 Widok na zabytkowy Ratusz w Aleksandrowie Łódzkim. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

12.1.4. Infrastruktura

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Sieć wodociągowa w gminie Aleksandrów Łódzki jest dobrze rozwinięta. Stopień zwodociągowania gminy wynosi 99%. Wodociągi komunalne są zaopatrywane w wodę z ujęcia miejskiego w Aleksandrowie Łódzkim, które posiada 3 studnie o głębokościach 151, 180 i 180 m p. p. t. oraz ujęcia w Prawęcicach, Sobieniu i Beldowie. Z tego ujęcia są ponadto zaopatrywane w wodę wsie: Wola Grzymkowa, Budy Wolskie, Izabelin, Grunwald, Nowy i Stary Adamów, Brużycza Kolonia, Brużyczka Mała, Jastrzębie Górne, Księstwo, Krzywiec, Łobódź, Nakielnica, Placydów, Ruda Bugaj, Sanie i Zgniłe Błoto.



W roku 2020 długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosiła 89,0 km. Stopień skanalizowania gminy wynosił 72%.

Ścieki nieobjęte systemem kanalizacyjnym i gromadzone w zbiornikach przydomowych wywożone są taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków. Z końcem 2019 r. było zewidencjonowanych na terenie gminy 1 829 bezodpływowych zbiorników oraz 639 przydomowych oczyszczalni ścieków.

W gminie Aleksandrów Łódzki działa od 1999 roku komunalna Oczyszczalnia Ścieków, której operatorem jest Wydział Oczyszczalni Ścieków „PGKiM” Sp. z o.o. Oczyszczalnia odbiera ścieki dopływające kanalizacją położoną na terenie gminy oraz dowożone pojazdami asenizacyjnymi. Oczyszczalnia jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną z chemicznym wspomaganie strącania fosforu. Proces biologicznego oczyszczania oparty jest na 5-stopniowym systemie Bardenpho. Dla głównego odpadu, jaki powstaje w procesie oczyszczania ścieków, zastosowano metodę autotermicznej termofilnej stabilizacji osadu (ATSO). Wszystkie ścieki, zarówno dopływające kanalizacją, jak i dowożone pojazdami asenizacyjnymi są oczyszczane w wymaganym stopniu, określonym w pozwoleniu wodnoprawnym.



Fotografia 3 Widok na zmodernizowaną oczyszczalnię ścieków w Rudzie Bugaj gm. Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

Ciepłownictwo i gazownictwo

Zaopatrzenie w energię ciepłą na terenie miasta realizowane jest w oparciu o:

- Ciepłownię PGKiM Sp. z o.o. zlokalizowaną przy ulicy Pabianickiej 125,
- Kotłownię parową – Ciepłownia Sp. z o.o. zlokalizowaną przy ul. Piotrkowskiej 10/12,
- Kotłownie lokalne Spółdzielni Mieszkaniowej zlokalizowane przy ul. Ściegiennego 3 i Daszyńskiego 9,
- lokalne źródła ciepła wbudowane u poszczególnych odbiorców, opalane węglem, gazem itp.



Lokalne źródła ciepła stanowią kotłownie wybudowane dla potrzeb zakładów przemysłowych, budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej oraz piece indywidualne wbudowane u poszczególnych odbiorców, opalane węglem, koksem, gazem itp.

W gminie dominują źródła węglowe. Jedynie we wsiach Rąbień czy Krzywiec jako paliwo, oprócz węgla wykorzystywany jest gaz przewodowy i gaz płynny. Procesem ciągłym zarówno w mieście jak i w gminie jest likwidacja kotłowni węglowych na rzecz kotłowni bezpiecznych ekologicznie.

Zaopatrzenie w gaz przewodowy ziemny realizowane jest z gazociągów wysokiego ciśnienia, które przebiegają przez teren gminy. Są to:

- gazociąg wysokiego ciśnienia DN 250 Turek – Łódź,
- gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300 Łódź – Rosanów – Kutno – fragment obwodnicy gazowej wysokiego ciśnienia wokół Łodzi,
- gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300 Aleksandrów – Zgierz.

Miasto jest zgazyfikowane w ponad 90%.

Energia elektryczna

Podstawowym źródłem zasilania odbiorców w energię elektryczną w gminie Aleksandrów jest stacja transformatorowo – rozdzielcza 110/15kV – RPZ „Aleksandrów”.



Stacja jest zlokalizowana na terenie miasta, przy ul. Zgierskiej. Jest powiązana jednostronnie napowietrzną linią 110kV z GPZ „Zgierz” – 220/110/15 kV w Zgierzu. W stacji zainstalowany jest transformator o mocy 25MVA.

Energia elektryczna dostarczana jest za pośrednictwem sieci napowietrzno – kablowej 15kV do stacji transformatorowych 15/0,4 kV zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie odbiorców.

Indywidualni odbiorcy powiązani są ze stacjami trafo liniami napowietrznymi bądź kablowymi niskiego napięcia 0,4/0,23 kV.

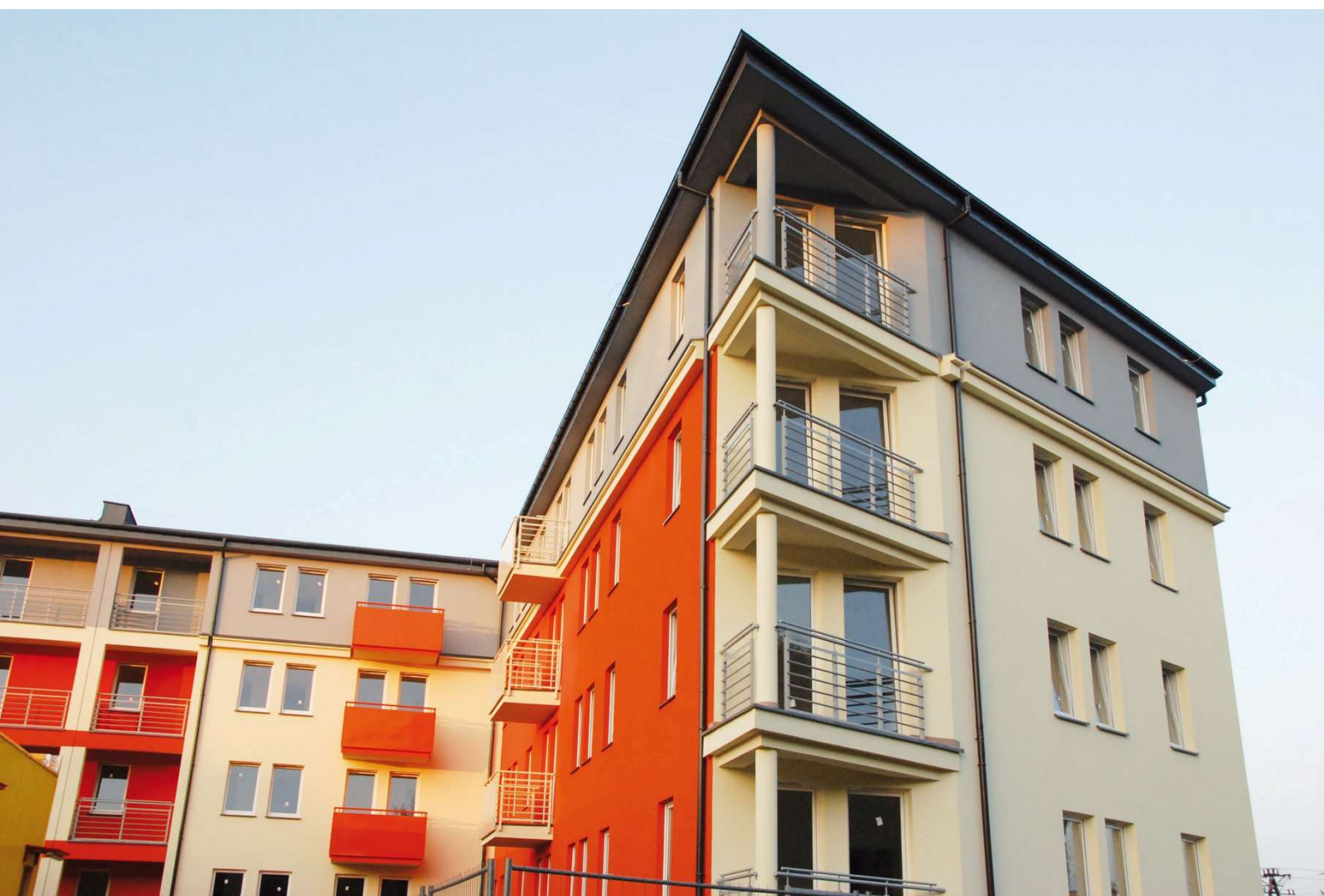
Ogółem w zasilaniu gminy Aleksandrów Łódzki bierze udział ponad 130 stacji transformatorowych.

12.1.5. Mieszkalnictwo

Zabudowa mieszkaniowa na terenie miasta Aleksandrowa Łódzkiego występuje w kilku formach: budynków jednorodzinnych wolnostojących oraz szeregowych, a także budynków wielorodzinnych.



Niewątpliwie najbardziej rozpowszechnioną formą jest budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Taka forma zabudowy występuje na około 21% ogólnej powierzchni miasta oraz 60 % ogólnej powierzchni terenów zainwestowanych w mieście. W tej liczbie zawierają się przede wszystkim budynki wolnostojące. Największe skupiska zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, znajdują się w ścisłym centrum miasta. Poza nim, zabudowa zlokalizowana jest przeważnie przy głównych ciągach komunikacyjnych, z zachowaniem rolniczego użytkowania głębi działek.



Fotografia 4 Widok na blok komunalny przy ul. Konstantynowskiej. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

Obok obszarów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej występują na terenie Aleksandrowa Łódzkiego obiekty i zespoły zabudowy wielorodzinnej. Zlokalizowane są one zarówno na pojedynczych działkach pomiędzy terenami zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w ścisłym centrum miasta oraz

w formie zespołów - dużych osiedli mieszkaniowych powstałych w latach powojennych. Mniejsze osiedla znajdują się przy ulicach: Daszyńskiego, Wyzwolenia, Konopnickiej, zaś duże blokowiska w kwartałach ulic: Wojska – Polskiego – Warszawskiej – Piotrkowskiej - Daszyńskiego. Drugi duży obszar budownictwa wielorodzinnego znajduje się pomiędzy ulicami Wojska Polskiego oraz Pabianickiej – Sikorskiego - Bratoszewskiego. Trzeci zaś, znajduje się na zachód od ulicy Konstytucyjnej - przy ulicach Piłsudskiego – Legionowej - Dmowskiego. Zabudowa mieszkaniowa na obszarze wiejskim gminy występuje praktycznie tylko w postaci budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego – domy wolnostojące.

Pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na jedną osobę gmina Aleksandrów Łódzki posiada wartości wyższe od wartości dla powiatu zgierskiego (29,9 m²) i województwa łódzkiego (29,3 m²) i wynosi 32,1 m².

Corocznie na terenie gminy Aleksandrów Łódzki obserwuje się dynamiczny wzrost liczby mieszkań.



Wykres 1. Liczba mieszkań w latach 2016-2019 na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).

W roku 2019 na terenie gminy zlokalizowanych było 13 134 mieszkań o łącznej powierzchni 1 036 695 m².

Tabela 6. Charakterystyka zasobu mieszkaniowego na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2019. Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).

Zasoby mieszkaniowe	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019
Liczba budynków mieszkalnych	szt.	6 166	6 335	6 558	6 754
Mieszkania	szt.	12 415	12 681	12 903	13 134
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	946 254	983 199	1 009 757	1 036 695
Przeciętna powierzchnia mieszkania	m ²	76,2	77,5	78,3	78,9

Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy stanowią własność:

- ✓ Osób prywatnych,
- ✓ Prywatnych deweloperów,
- ✓ „PGKiM” Sp. z o. o. w Aleksandrowie Łódzkim,
- ✓ Spółdzielni Mieszkaniowej w Aleksandrowie Łódzkim,
- ✓ TBS Zgierz.

Zasoby mieszkaniowe stanowiące gminny zasób mieszkaniowy wymagają ciągłego i konsekwentnego angażowania środków finansowych, zarówno właściciela zasobu jak i zarządcy. Budynki te w znacznej mierze są już wyeksploatowane ze względu na wiek i niezbędne jest podejmowanie działań inwestycyjnych i remontowych w celu utrzymania ich w zadowalającym stanie technicznym.

Wykonana prognoza liczby mieszkańców zakłada systematyczny wzrost budynków w kolejnych latach. Średnioroczny trend zmian został określony na poziomie 1,14% rocznie.



Wykres 2. Prognoza liczby budynków mieszkalnych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w perspektywie do 2030 roku. (Źródło: Opracowanie własne).

Aleksandrowski Program Mieszkaniowy

Spółka „Aleksandrowski Program Mieszkaniowy” Sp. z o. o. została powołana Uchwałą Nr XXXI/216/20 Rady Miejskiej w Aleksandrowie Łódzkim z dnia 29 października 2020 roku w sprawie utworzenia jednoosobowej spółki gminnej.

Przedmiotem działalności Spółki jest w szczególności:

- ✓ realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków,
- ✓ roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych,
- ✓ kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek,
- ✓ wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi,

- ✓ zarządzanie nieruchomościami wykonywanymi na zlecenie.

Celem działalności Spółki jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych społeczności lokalnej non – profit w zakresie budownictwa mieszkaniowego na wynajem (w tym również związany z uprawnieniem do nabycia przez najemcę własności lokalu w przyszłości), przy jednoczesnym wpieraniu programów realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych przez podmioty do tego powołane oraz zarządzania zasobem komunalnym, wspólnot mieszkaniowych, targowisk miejskich.

Pod koniec 2021 roku rusza budowa nowego osiedla mieszkaniowego realizowanego z inicjatywy aleksandrowskiego samorządu przy pomocy spółki celowej. Powołana do tego celu spółka „Aleksandrowski Program Mieszkaniowy”.

Docelowo nowe osiedle składać się będzie z czterech budynków. Powstanie na działce o powierzchni ponad 5,5 tysiąca metrów kwadratowych. Jest to teren gminny, który już od dłuższego czasu czekał na taką inwestycję. Jak przystało na osiedle — nie zabraknie tam parkingów, placu zabaw czy terenu zielonego. Aleksandrowski Program Mieszkaniowy to nowatorskie przedsięwzięcie, w którym docelowo lokatorzy staną się stuprocentowymi właścicielami swojego „M”. Założeniem programu jest zaciągnięcie przez spółkę kredytu, który spłacać będą sami lokatorzy. — To program dla mieszkańców posiadających pewien stopień zamożności, których będzie stać na płacenie rat oraz bieżących opłat, jednak indywidualnie nieposiadających, w ocenie banku, zdolności kredytowej.

Każdy budynek składać się będzie z 20 mieszkań o powierzchni od 42 do 58 metrów kwadratowych — wszystkie z własnym pomieszczeniem gospodarczym. W każdej nieruchomości zostanie wybudowanych po 10 lokali dwu i trzy pokojowych, każdy z nich wyposażony będzie w duży balkon. Bloki powstaną w nowoczesnej technologii z gazowym ogrzewaniem. Projekt jest już w zaawansowanej fazie.

12.1.6. Środowisko

Powietrze

Na stan sanitarny powietrza na terenie gminy Aleksandrów Łódzki mają wpływ:

- warunki meteorologiczne – decydują o wielkości emisji energetycznej i sposobie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń; przy niesprzyjającej cyrkulacji może nastąpić ewentualny wzrost stężenia wielkości gazów i pyłów w powietrzu, w wyniku napływu zanieczyszczeń z zewnątrz, głównie z miasta Łódź i Zgierz;
- emisja punktowa – pochodzi ze zorganizowanych źródeł w wyniku energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych; szczególnie uciążliwe źródła punktowe występują głównie na obszarze miasta;
- emisja powierzchniowa – pochodzi z niskich emitorów odprowadzających gazowe produkty spalania z domowych palenisk i lokalnych indywidualnych kotłowni ogrzewanych w większości węglem, to tzw. niska emisja, mająca największy wpływ w sezonie grzewczym i pojawiająca się na terenach większej koncentracji zabudowy opalanej węglem; podstawowe



zanieczyszczenia to: tlenek węgla (CO), dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), pył zawieszony (PM₁₀); ciągły proces zarówno w mieście jak i gminie likwidacji kotłowni węglowych na rzecz kotłowni bezpiecznych ekologicznie, modernizacji źródeł energetycznych i przechodzenie na ekologiczne nośniki energii oraz podłączenie do scentralizowanej sieci ciepłej wpływa na spadek stężeń zanieczyszczeń powietrza. Największa emisja powierzchniowa zanieczyszczeń występuje w mieście Aleksandrów Łódzki.

- emisja liniowa (komunikacyjna) – jej źródłem jest głównie transport samochodowy, a znaczenie w emisji jak i w imisji z roku na rok jest coraz większe; szczególnie istotna ze względu na niskie źródło emisji; stanowi największe zagrożenie dla obszarów położonych w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu prowadzące ruch tranzytowy - droga krajowa nr 71 (relacji Rzgów – Pabianice – Konstantynów Łódzki – Aleksandrów Łódzki – Zgierz – Stryków) oraz nr 72 (relacji Konin – Turek – Poddębice – Aleksandrów Łódzki – Łódź – Brzeziny – Rawa Mazowiecka). Poza związkami będącymi produktami spalania paliw w ruchu kołowym emituje się również duże ilości pyłów pochodzących ze ścierania opon i nawierzchni drogi.

Bezpośrednio na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w 2020 roku odnotowano następujące przekroczenia poziomu docelowego BaP (PM₁₀) dla średniej rocznej. W odniesieniu do lat wcześniejszych zaobserwowano poprawę jakości powietrza (brak przekroczeń średnich rocznych dla pyłów PM₁₀ oraz pyłów PM_{2.5}).

Na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki funkcjonuje 19 czujników monitorujących stan powietrza, z czego 9 czujników na terenie miasta i 10 czujników na terenie wiejskim gminy w miejscowościach: Ruda Bugaj, Beldów, Rąbień, Sanie, Nowy Adamów, Nakielnica, Chrośno, Sobień, Prawęcice, Jastrzębie Górne. System sensorów mierzy poziom szkodliwych pyłów PM₁₀ i PM, a także temperaturę powietrza, ciśnienie atmosferyczne oraz wilgotność powietrza. Jednocześnie ostrzega mieszkańców o przekroczeniu norm jakości powietrza i informuje, kiedy bezpiecznie można przebywać na zewnątrz. Do wszystkich informacji zbieranych przez czujniki mieszkańcy Aleksandrowa Łódzkiego mają bezpłatny dostęp poprzez stronę internetową gminy.

Gmina prowadzi działania na rzecz poprawy jakości powietrza.

Walory przyrodnicze i obszary chronione

Na terenie gminy Aleksandrów Łódzki zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat przyrody,
- Pomniki przyrody,
- Użytki ekologiczne.



Rezerwat „Torfowisko Rąbień” to rezerwat torfowiskowy utworzony na mocy Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 18 stycznia 1988 r. (Monitor Polski Nr 5 poz. 48

z 1988 r.) zmienionego Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska Nr 41/2010 z dnia 10 czerwca 2010 r. (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 180, poz. 1479).

Zajmuje powierzchnię 42,43 ha, w tym 13,42 ha to powierzchnia zalesiona, 28,61 ha – powierzchnia niezalesiona, a 0,40 ha – związana z gospodarką leśną.

Przedmiotem ochrony w postaci ścisłej i częściowej jest torfowisko wysokie z bogatą i różnorodną roślinnością położone na obszarze wododziału I-go rzędu. Torfowisko zajmuje rozległą dolinę między wydymami. Torf w znacznej części został wyeksploatowany. W nie wyeksploatowanych miejscach jego miąższość wynosi 1,5 m, a nawet osiąga 3,5 m. Pod podkładami torfu zalega gruba warstwa osadów pojeziernych (kredy jeziornej) o miąższości przekraczającej 2,0 m.



Fotografia 5. Widok na Rezerwat Przyrody „Torfowisko Rąbień” (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 25 pomników przyrody w postaci pojedynczych drzew oraz grup drzew.

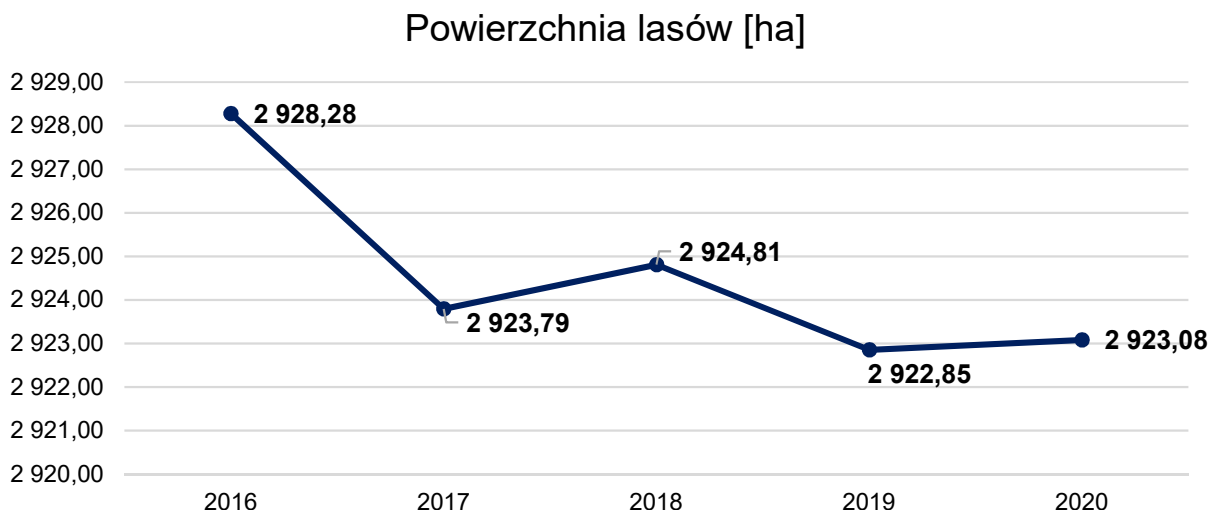
Na terenie gminy zlokalizowanych jest 6 użytków ekologicznych w lokalizacjach: Stary Adamów, działka nr 233, Karolew, działka nr 104, Krzywiec, działka nr 327/1, Karolew, działka nr 172, Karolew, działka nr 174, Stary Adamów, działki nr 232/1, 226

Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie gminy wynosi 2 922,85 ha, co daje lesistość na poziomie 25,10%. Wskaźnik lesistości dla omawianego obszaru jest zatem niższy od średniej krajowej, która wynosi 30,0 %.



Powierzchnia lasów na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w ostatnich latach utrzymuje się na podobnym poziomie, z bardzo niską tendencją spadkową.



Wykres 3. Powierzchnia lasów na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).

Niektóre zwarte kompleksy lasów państwowych stanowią pozostałości pierwotnych lasów. Kompleksy leśne koncentrują się w północno-zachodniej (Stary Adamów, Chrośno), południowo-zachodniej (Bełdów, Ciężków) i południowej (Krzywiec) części gminy. Są to głównie siedliska borowe - bór świeży, bór mieszany świeży oraz lasu mieszanego świeżego. Najpowszechniejszym drzewostanem jest sosna jako monokultura lub z domieszką brzozy i dębu. Wiek drzew jest różny mieści się w klasach I-IV. Stare drzewostany występują głównie w centralnych partiach kompleksów leśnych.

Lasy na terenie gminy są lasami wielofunkcyjnymi, obok funkcji gospodarczych wypełniają także funkcje dydaktyczne, rekreacyjno-turystyczne, historyczne, ekologiczne, krajobrazowe i kulturowe. Uwzględniając powyższe można wyodrębnić trzy zasadnicze grupy lasu tj.: rezerваты, lasy gospodarcze i lasy ochronne. Lasy prywatne zajmują największe powierzchnie we wsi Ruda Bugaj, Rąbień AB, Brużyczka Mała, Księstwo, Rąbień, Sobień, Słowak, Wola Grzymkowa, Ciężków, Karolew. Skład siedliskowy porastających gminę drzewostanów prywatnych stanowią przede wszystkim bory, w których dominującym gatunkiem jest sosna, lokalnie dąb oraz olsy, gdzie głównym gatunkiem siedliskotwórczym jest olsza czarna. Dominuje bór świeży i bór mieszany świeży. Znaczne powierzchnie zajmują również olsy rosnące głównie w dolinach rzek oraz bór wilgotny. W lasach prywatnych dominują drzewostany młodsze, wieku 21 – 60 lat (II – III klasa). Drzewostany starsze - 60 – 80 lat (IV klasa) zajmują znacznie mniejszą powierzchnię. Jedynie lokalnie występuje drzewostan powyżej 80 lat. Wzrasta też udział drzewostanów w I klasie wiekowej – 1-20 lat, ze względu na wzmożone w ostatnich latach prace dolesieniowe. Lasy prywatne wskazane są do ochrony przed zmianą użytkowania ze względu na walory krajobrazowe i korzystny wpływ na warunki klimatu lokalnego.

Tereny zieleni

Na terenach zurbanizowanych duże znaczenie ma zieleń urządzone. Są to przede wszystkim obiekty przyrodnicze o formach naturalnych, półnaturalnych i przetworzonych oraz rozmaite założenia ogrodowe istniejące samoistnie lub towarzyszące obiektom budowlanym.

Na terenie miasta Aleksandrów Łódzki do obszarów zieleni urządzonej zaliczyć można Park Miejski przy Placu Kościuszki, Park 200-lecia przy ulicy Targowy Rynek, Park przy ulicy Parkowej, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Na terenie parku corocznie prowadzone są działania pielęgnacyjne oraz działania inwestycyjne. Park pełni funkcje reprezentacyjną miasta, stanowi miejsce spotkań mieszkańców oraz miejsce do rekreacji.



Fotografia 6. Widok na Park Miejski. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

Szczególnym elementem w ochronie przyrody są zabytkowe parki wiejskie. Na terenie gminy są zlokalizowane następujące parki:

- ✓ Park w Nakielnicy - wraz z eklektycznym dworem murowanym z końca XIX w.
- ✓ Park w Bældowie.

- ✓ Park w Zgniłym Błocie.

Na uwagę zasługuje również tzw. „Zielony Zakątek” w Rąbieniu stworzony dzięki zaangażowaniu mieszkańców.

Gospodarka odpadami

System gospodarki odpadami na terenie gminy funkcjonuje prawidłowo.

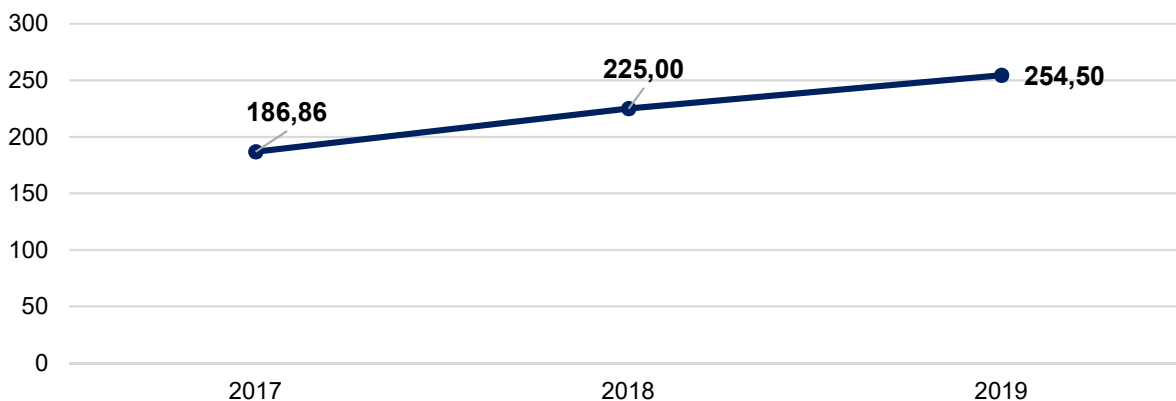
Na terenie Aleksandrowa Łódzkiego działa Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów, tzw. „PSZOK”. Punkt znajduje się przy ul.11-go Listopada 93/97 na terenie „Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska”, a korzystać z niego mogą mieszkańcy całej Gminy Aleksandrów Łódzki, którzy zamieszkują nieruchomości objęte systemem gospodarki odpadami w Aleksandrowie Łódzkim.



W 2013 r. uchwałą Nr XVI/55/2013 Zgromadzenia Związku Międzygminnego „Bzura” z dnia 20 grudnia 2013 r., Gmina Aleksandrów Łódzki przystąpiła do Związku Międzygminnego „Bzura”, którego głównym celem jest stworzenie i wdrożenie kompleksowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, obejmującego selektywną zbiórkę odpadów, odzysk, recykling i unieszkodliwianie.

Masa odpadów na jednego mieszkańca na terenie gminy Aleksandrów Łódzki corocznie wzrasta, zgodnie z poniższym wykresem.

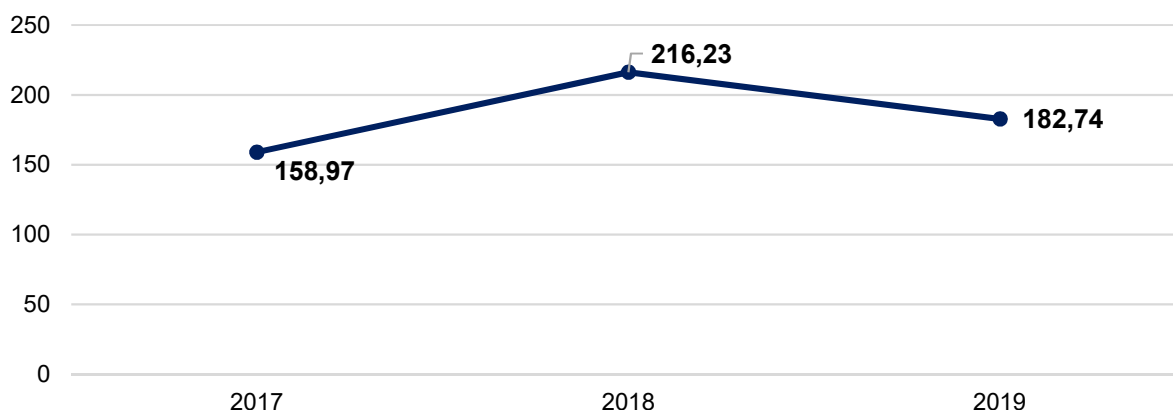
Masa zmieszanych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca gminy [kg]



Wykres 4. Masa odpadów zmieszanych na 1 mieszkańca na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2017-2019. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).

Masa zebranych odpadów selektywnie co roku osiąga wyższe wartości. Obserwowany jest również wzrost świadomości w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi.

Selektywnie zebrane i odebrane odpady komunalne na jednego mieszkańca gminy [kg]



Wykres 5. Selektywnie zebrane i odebrane odpady komunalne na jednego mieszkańca gminy [kg] na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2017-2019. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).

Na terenie gminy Aleksandrów Łódzki znajdują się wyroby azbestowe. W poniższej tabeli przedstawiono masę wyrobów azbestowych zgodnie z danymi umieszczonymi w bazie azbestowej.

Tabela 7. Masa wyrobów azbestowych [kg] na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Baza azbestowa).

Masa wyrobów azbestowych [kg]	Razem	Osoby fizyczne	Osoby prawne
Zinwentaryzowane	3 224 553	3 186 292	38 261
Unieszkodliwione	1 175 870	1 171 060	4 810
Pozostałe do unieszkodliwienia	2 048 683	2 015 232	33 451

Wody

Wody powierzchniowe

Obszar gminy należy do dwóch zlewni I rzędu, tj. Wisły i Odry. Zatem przez obszar gminy przebiega dział I rzędu. W części północno-wschodniej gminy przebiegają działy III rzędu pomiędzy dopływami rzeki Bzury, w części południowej IV rzędu, zaś w części zachodniej – V rzędu.

Północno-wschodnia i wschodnia część gminy, włącznie z miastem Aleksandrów Łódzki (ok. 40%) należy do dorzecza Bzury (lewostronnego dopływu Wisły), największej rzeki regionu łódzkiego. Bzura w górnym biegu płynie ze wschodu na zachód w układzie zbliżonym do równoleżnikowego, skręcając w okolicy Nakielnicy ku północy o przebiegu zbliżonym do południkowego.

Zachodnia i południowa część gminy (ok. 60%) należy do dorzecza rzeki Ner, której koryto przebiega poza granicami gminy. Tą część gminy odwadniają prawobrzeżne dopływy Neru – głównie rzeka Bełdówka z dopływami: Kucinka, Dopływ z Nowego Adamowa, Stara Bełdówka oraz ciek Lubczyzna odwadniająca jedynie niewielki południowy fragment gminy.



Ponadto na terenie są liczne małe dopływy oraz rowy melioracyjne, z których część prowadzi wodę okresowo, generalnie w okresach obfitych opadów.

Większość cieków obszaru płynie generalnie ku północnemu zachodowi i zachodowi, zgodnie z nachyleniem terenu.

Najbardziej wykształcona jest dolina rzeki Bzury. Rzeka na odcinku od Nakielnicy do północnych granic gminy o przebiegu zbliżonym do południkowego wcięła się znacznie w obszar wysoczyzny. Ma ona charakter naturalny, z meandrami i odnogami. Na pozostałym swoim przebiegu równoleżnikowym rzeka ma charakter uregulowanego cieku.

Pozostałe ciek nie wykształciły wyraźnych dolin, płyną w mało wyraźnych w krajobrazie, lekko wciętych obniżeniach. Rzeka Beldówka i Kucinka na całym odcinku biegu w granicach powiatu zgierskiego została uregulowana.

Ze względu na specyficzne warunki geologiczne i związane z nimi warunki wodne znaczna część obszaru gminy odwadniana jest sztucznie poprzez sieć rowów melioracyjnych oraz sieć drenarska.

Na terenie gminy Aleksandrów Łódzki położone są częściowo obszary zlewni następujących jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych: Jasieniec (PLRW600016183234), Lubczyna (PLRW600017183238), Beldówka (PLRW60001783269), Ner od Zalewki do Dopływu spod Łęzek (PLRW600020183271).

Zgodnie z obowiązującym Planem wszystkie jednolite części wód powierzchniowych są w złym stanie wód, są zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego i posiadają odstępstwo czasowe od osiągnięcia tego celu z uwagi na brak możliwości technicznych.

Na terenie gminy Aleksandrów Łódzki nie występują jeziora będące jednolitymi częściami wód powierzchniowych.

Wody podziemne

Gmina Aleksandrów Łódzki znajduje się w strefie średniej zasobności w wody podziemne. Według regionalizacji hydrogeologicznej B. Paczyńskiego (1995) gmina leży w VII regionie hydrogeologicznym zwanym „Łódzkim”, w którego granicach wody podziemne poziomów użytkowych (pierwszy poziom wodonośny) występują w utworach czwartorzędowych i kredowych, lokalnie w paleogeńsko-neogeńskich (trzeciorzędowych).

Swobodne zwierciadło wody podziemnej występuje na wysokości od ok. 140 m n.p.m. w części zachodniej do ok. 160 m n.p.m. w części wschodniej. Najpłytsze występowanie zwierciadła wód związane jest z osadami holoceniowymi w obrębie den dolin rzecznych i obniżeń (głębokość mniejsza niż 2 m p.p.t.).

Występowanie zwierciadła wód podziemnych na głębokości mniejszej niż 2 m p.p.t. powoduje, iż bezpośrednia lokalizacja zabudowy jest znacznie utrudniona lub niemożliwa.

Wody gruntowe den dolin rzecznych wykazują ściśle uzależnienie od stanów wody w rzekach. Wraz z podniesieniem się stanu wód mogą występować lokalne podtopienia. Im dalej od den dolin tym

mniejsza jest ta zależność i wahania okresowe związane są w większym stopniu z wielkością i intensywnością opadów atmosferycznych.

Głębokość występowania pierwszego poziomu wodonośnego jest ściśle uzależniona od morfologii terenu i jego budowy geologicznej, a także od zróżnicowania litologicznego osadów. W granicach gminy jego głębokość kształtuje się na poziomie od poniżej 20 m na znacznej części obszaru gminy, 40-80 m w zachodniej, południowej i północno-wschodniej części gminy do nawet 80-120 m i powyżej na terenie miasta i w części południowowschodniej gminy.

Przez zachodnią część gminy Aleksandrów Łódzki przebiega granica Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 401 Niecka Łódzka. Znaczna część obszaru gminy Aleksandrów Łódzki oraz obszar całego miasta Aleksandrów Łódzki położony jest w obrębie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. GZWP nr 401 Niecka Łódzka posiada obecnie udokumentowane warunki hydrogeologiczne oraz zweryfikowane na nowo granice i powierzchnie.

Występująca na terenie gminy jednolita część wód podziemnych PLGW600072 jest w dobrym stanie zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym w związku z tym nie jest zagrożona i nie posiada żadnych odstępstw od osiągnięcia dobrego stanu.

W związku z potrzebą racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi, woda podziemna ujmowana studniami głębinowymi z utworów czwartorzędowych, powinna być wykorzystywana głównie do celów pitnych.

Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego obszar gminy Aleksandrów Łódzki znajduje się:

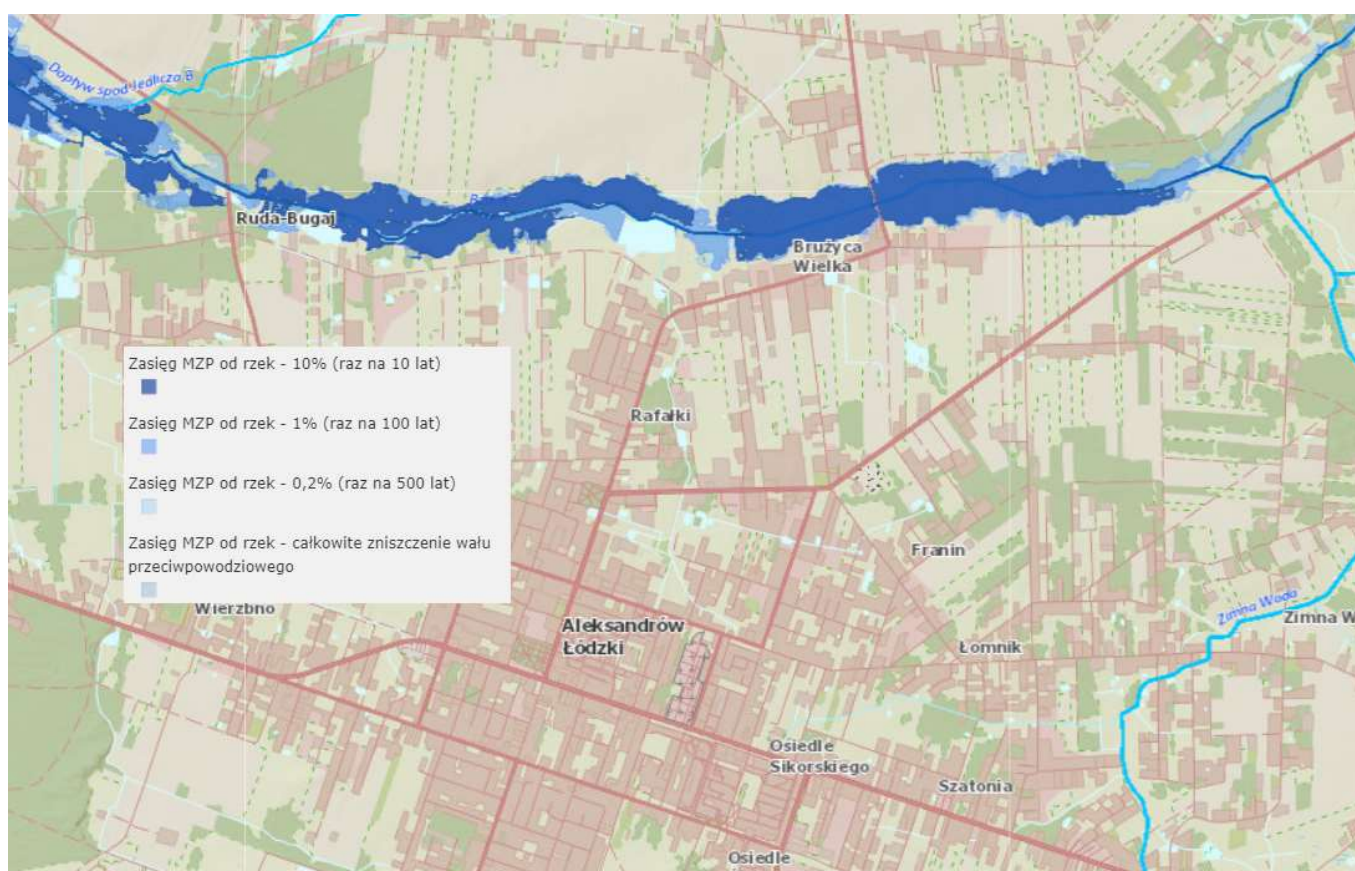
- Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$),
- Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi $p=10\%$,
- Na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$),
- Poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. c) Prawa wodnego, tj. obszarem między linią brzegu, a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału,
- Poza obszarem obejmującym terenu narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (OSZP) występują ograniczenia zagospodarowania. Ponadto należy zachować tereny zagrożone powodzią w niezmienionym kształcie i zagospodarowaniu. Nie wprowadzać nowej zabudowy, zachować naturalną retencję oraz swobodny przepływ wód powodziowych.

Na terenie gminy Aleksandrów Łódzki obszary szczególnego zagrożenia powodzią występują po obu stronach rzeki Bzury na całym jej biegu w granicach administracyjnych gminy.

Są to głównie tereny łąk i pastwisk. Zainwestowanie w stanie istniejącym zlokalizowane w strefie powodziowej występuje jedynie w miejscowości Ruda Bugaj – budynki zlokalizowane niedaleko mostu na drodze powiatowej Nr 5168E (teren zabudowy zagrodowej). Zasięg przestrzenny wylewu wielkiej wody w dolinie rzeki Bzury jest bardzo zróżnicowany szczególnie na jej przebiegu południkowym rzeki - od ok. 20 m w Karolewie do ok. 700 m w Nakielnicy. Na przebiegu równoleżnikowym wnosi od 100 m do 300 m.

Obszary zagrożenia powodziowego nie posiadają zabezpieczeń w postaci wałów przeciwpowodziowych.



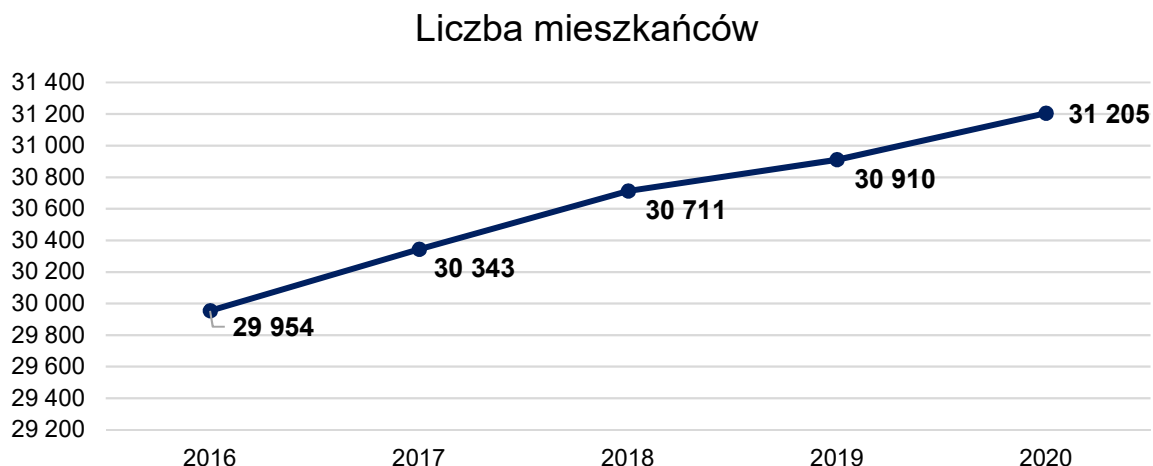
Rysunek 9. Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: www.isok.gov.pl).

Dla terenu gminy Aleksandrów Łódzki obowiązuje na dzień sporządzania Strategii Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza odry, zawierający w treści Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionu wodnego Warty, przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. opublikowany w dniu 1 grudnia 2016 r.

12.2. Strefa społeczna

12.2.1. Demografia

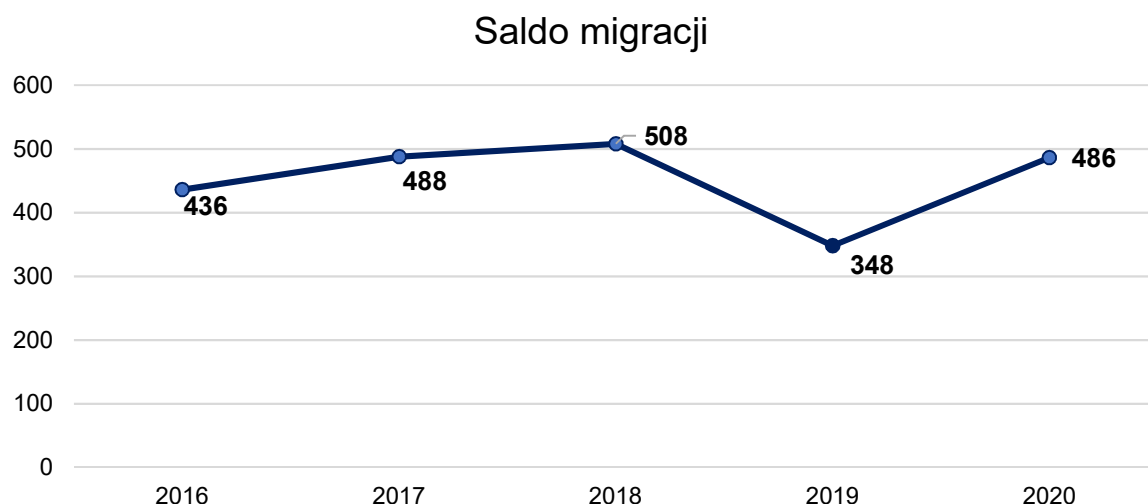
Liczba mieszkańców gminy Aleksandrów Łódzki w ostatnich latach wykazuje tendencję wzrostową. W 2020 roku teren gminy zamieszkiwało 31 205 osób.



Wykres 6. Liczba mieszkańców gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2020. (Źródło: Raport o stanie gminy Aleksandrów Łódzki za 2020 rok).

Kolejnym czynnikiem wpływającym na liczbę mieszkańców gminy jest ruch migracyjny ludności. Jego efektem jest przyrost lub ubytek migracyjny. Ruch ten wiąże się ze zmianą stałego miejsca zamieszkania i wyraża napływem do gminy nowych mieszkańców lub emigracją dotychczasowych mieszkańców.

Saldo migracji wewnętrznych w gminie utrzymuje się na wysokim poziomie, z przewagą tendencji rosnącej w ostatnich latach. Zmiana nastąpiła w roku 2019, gdzie saldo migracji spadło (z 508 w 2018 do 348 w 2019), lecz zgodnie z prognozą GUS dodatnie saldo migracji wewnętrznych ma się utrzymać do 2035 roku. Natomiast saldo migracji zagranicznych jest niewielkie i notuje spadki oraz wzrosty.



Wykres 7. Saldo migracji na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2020. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Aleksandrów Łódzki została przedstawiona z podziałem na 3 grupy:

- grupa w wieku przedprodukcyjnym,
- grupa w wieku produkcyjnym,
- grupa w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 8. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2020. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).

	2016	2017	2018	2019	2020
przedprodukcyjnym	19,28%	19,68%	19,96%	19,76%	20,15%
produkcyjnym	62,03%	61,20%	60,40%	59,08%	59,38%
poprodukcyjnym	18,68%	19,12%	19,63%	21,16%	20,47%

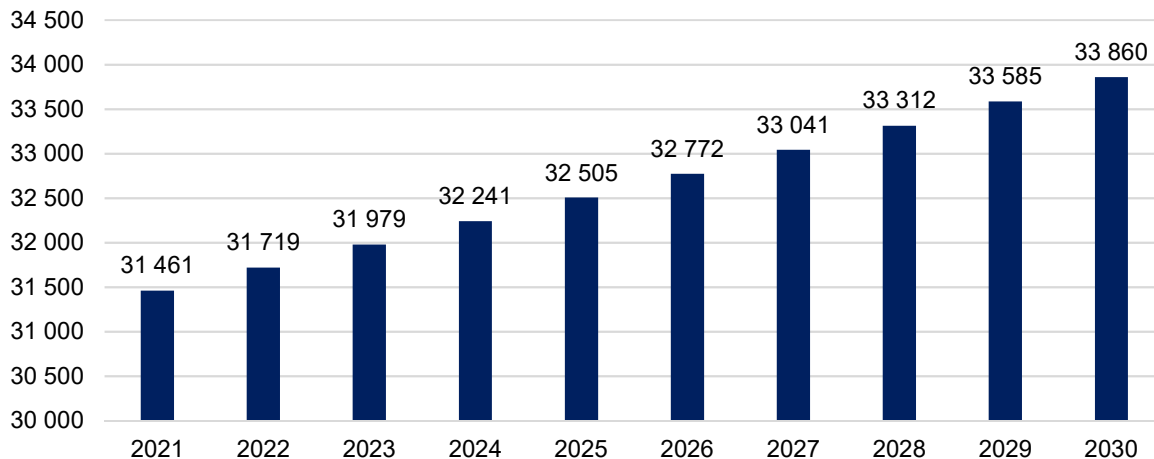
Poniżej przedstawiono wskaźnik obciążenia demograficznego na terenie gminy Aleksandrów Łódzki, definiowany jako ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Corocznie następuje wzrost analizowanego wskaźnika, co świadczy o wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 9. Wskaźnik obciążenia demograficznego na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2020. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).

	2016	2017	2018	2019	2020
Wskaźnik obciążenia demograficznego	32,0	33,1	34,1	35,1	35,8

Perspektywa liczby mieszkańców w perspektywie do 2030 roku wskazuje na systematyczny wzrost liczby ludności. Została wykonana na podstawie trendu z lat 2016-2020. Średnioroczny trend zmian określony został na poziomie 1,13% rocznie.

Prognoza liczby mieszkańców



Wykres 8. Prognoza liczby mieszkańców w perspektywie do 2030 roku. (Źródło: Opracowanie własne).

12.2.2. Pomoc społeczna

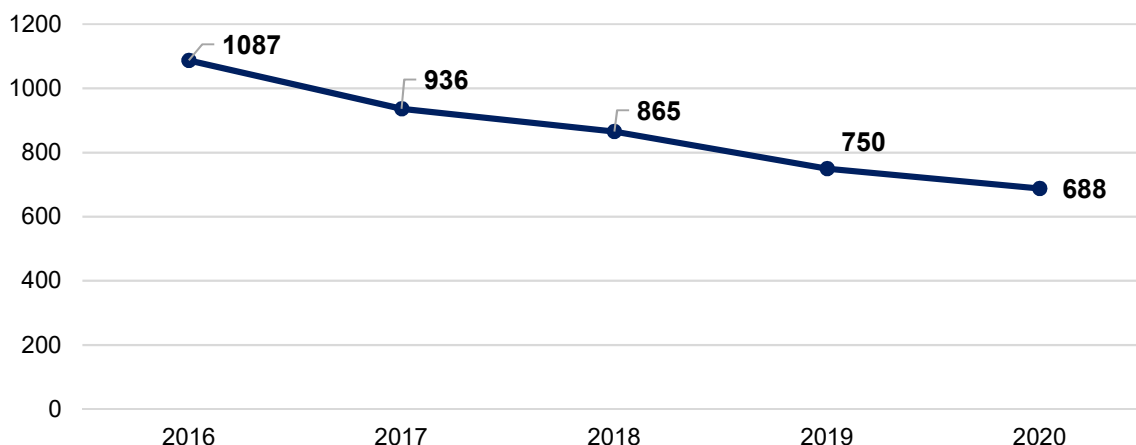
Główny cel pomocy społecznej to umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadania te realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej im. Ireny Sendlerowej w Aleksandrowie Łódzkim.



Pomoc społeczna wkracza w sytuacje osób i rodzin wtedy, gdy nie są one w stanie pokonać trudności życiowych własnym działaniem. Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także zapobiega tym sytuacjom poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

Na przestrzeni lat 2016-2020 liczba rodzin objętych pomocą społeczną na terenie gminy Aleksandrów Łódzki wykazywała tendencję spadkową. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy wynosi około 2,2%. Dla porównania procent ludności korzystającej z pomocy społecznej dla powiatu zgierskiego wynosi 5,7%, a dla województwa łódzkiego 5,2%.

Liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej



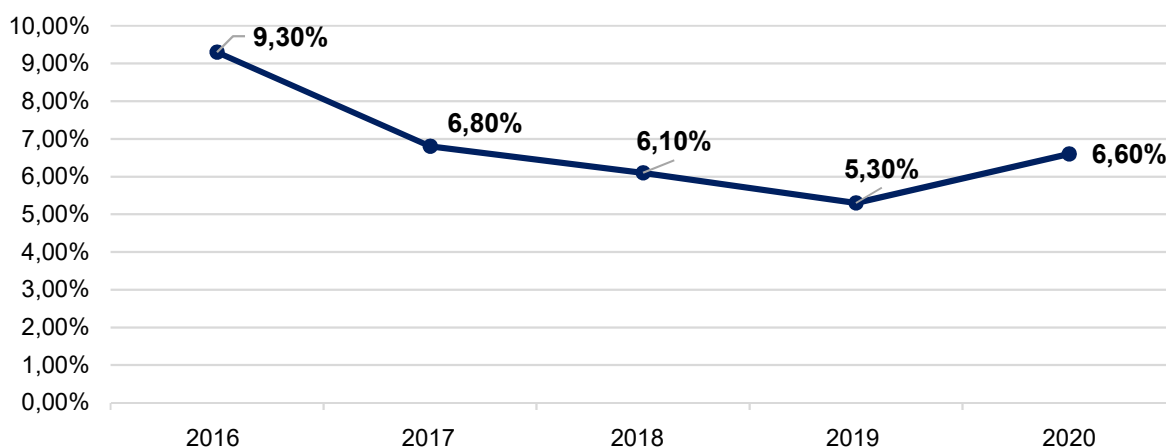
Wykres 9. Liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2016-2020 na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim).

Pomoc udzielana jest w formie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłku rodzinnego, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, świadczeń opiekuńczych, zasiłku dla opiekuna, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia trzeciego i kolejnego dziecka w rodzinie, świadczenia rodzicielskiego.

12.2.3. Bezrobocie

Analizując poziom bezrobocia na terenie gminy zauważyć można, iż liczba osób bezrobotnych na terenie gminy spada, zgodnie z poniższym wykresem (za wyjątkiem roku 2020, w którym odnotowano wzrost liczby osób bezrobotnych, co może być konsekwencją panującej na terenie kraju epidemii COVID-19).

Stopa bezrobocia



Wykres 10. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2016 -2020 na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).

Stopa bezrobocia na terenie gminy w roku 2020 wynosiła 6,60%. (Dla porównania stopa bezrobocia dla powiatu zgierskiego w 2020 r. to 6,40%, a dla województwa łódzkiego 6,2%). Wartości gminne nie odbiegają znacznie od wartości wojewódzkich i powiatowych.

Najmniejszą liczbę bezrobotnych na terenie gminy stanowią osoby pozostające bez pracy do jednego miesiąca, czyli bezrobotni, którym jest najłatwiej powrócić na rynek pracy. Długotrwale bezrobotni pozostający bez zatrudnienia powyżej dwóch lat w 2020 stanowiły 15% wszystkich bezrobotnych. Osoby te mają największe problemy ze znalezieniem zatrudnienia.

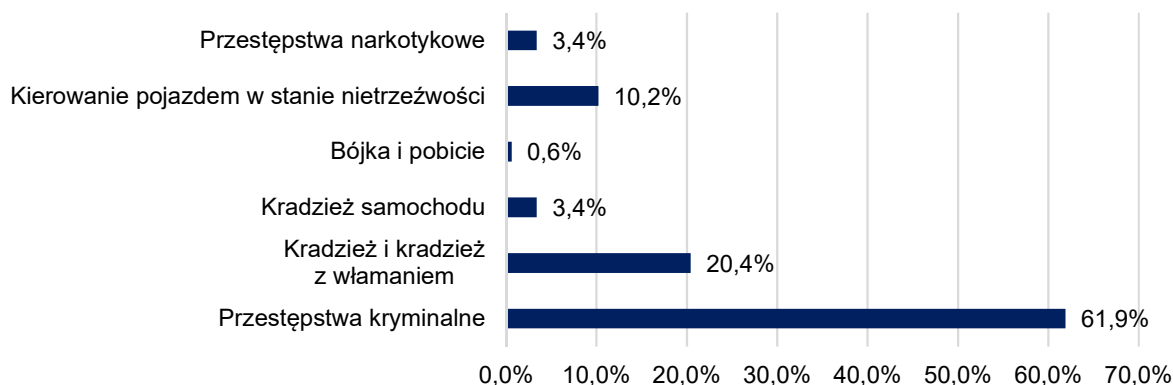
12.2.4. Bezpieczeństwo

Odpowiedzialnym za utrzymanie porządku publicznego w gminie Aleksandrów Łódzki jest Komisariat Policji w Aleksandrowie Łódzkim, który jest jednostką podległą Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu.

Tabela 10. Liczba przestępstw popełnianych w latach 2017-2020. (Źródło: Komisariat Policji w Aleksandrowie Łódzkim).

Liczba popełnionych przestępstw			
2017	2018	2019	2020
295	273	375	270
W tym przestępstw kryminalnych			
220	195	295	200

Wśród popełnianych przestępstw na terenie gminy dominują przestępstwa kryminalne, kradzieże oraz kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości.



Wykres 11. Procentowe zestawienia przestępstw ze względu na rodzaj. (Źródło: Opracowanie własne).

Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego realizowane jest przez Ogniwę Prewencji i Rewir Dzielnicowych Komisariatu Policji w Aleksandrowie Łódzkim w ramach patroli, obchodów rewiru i zabezpieczania imprez masowych, odbywających się na terenie miasta i gminy. Liczba przeprowadzonych interwencji w ostatnich latach została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 11. Liczba dzielnicowych komisariatu policji w latach 2017-2020. (Źródło: Komisariat Policji w Aleksandrowie Łódzkim).

Liczba interwencji dzielnicowych komisariatu policji			
2017	2018	2019	2020
3 297	2 395	3 725	1 933

W roku 2020 liczba prowadzonych interwencji spadła. Charakter interwencji na przestrzeni lat pozostaje bez zmian — stanowią je głównie awantury domowe, przemoc domowa najczęściej po spożyciu alkoholu, zakłócenia porządku publicznego czy zakłócenia ciszy nocnej.

12.2.5. Kultura, Sport, Rekreacja

Za działalność kulturalną na terenie gminy odpowiadają głównie:

- ✓ Młodzieżowy Dom Kultury im. Grzegorza Pintera w Aleksandrowie Łódzkim, ul. 1 Maja 17/19,
- ✓ Biblioteka Publiczna im. Jana Machulskiego w Aleksandrowie Łódzkim, Plac Kościuszki 12.



Młodzieżowy Dom Kultury jest placówką wychowania pozaszkolnego, która prowadzi działalność oświatowo - wychowawczą i kulturalną dla dzieci i młodzieży. Głównym celem jego działalności jest rozbudzanie i rozwijanie różnorodnych zainteresowań dzieci i młodzieży, a także stwarzanie możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.

MDK proponuje uczestnictwo w 56 formach zajęć stałych.

Organizowane są koncerty, festiwale, konkursy, turnieje, spektakle teatralne, wystawy, spotkania, warsztaty, projekcje filmowe dla szkół i przedszkoli. W ramach współpracy z środowiskiem placówka bierze czynny udział w organizacji imprez i uroczystości lokalnych.

MDK posiada tytuł "Miejsce Odkrywania Talentów" nadany przez ORE.

W 2021 roku dzięki współpracy z łódzkim kinem Charlie, w Młodzieżowym Domu Kultury uruchomiono kino „Spójnia”.



Fotografia 7. Widok na wyremontowaną salę widowiskową w MDK. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

W gminie funkcjonuje jedna Biblioteka Publiczna im. Jana Machulskiego przy placu Tadeusza Kościuszki 12 w Aleksandrowie Łódzkim wraz z pięcioma filiami:

- ✓ Filia dla Dzieci i Młodzieży, plac Tadeusza Kościuszki 12,
- ✓ Filia nr 2 ul. Dmowskiego 4,
- ✓ Filia w Rąbieniu, Rąbień, ul. Pańska 14,
- ✓ Filia w Bełdowie, Bełdów 37,
- ✓ Filia w Sobieniu, Sobień 2.

Do obsługi osób z niepełnosprawnościami przystosowana jest Biblioteka Publiczna przy Placu Kościuszki 12 w Aleksandrowie Łódzkim.

Biblioteka i jej Filie nieprzerwanie współpracuje z placówkami oświaty na terenie Gminy prowadząc stałe cykle zajęć bibliotecznych dla dzieci i młodzieży oraz organizując regularnie wydarzenia okolicznościowe jak np. Święto Pluszowego Misia.

Działalność Biblioteki jest bardzo zróżnicowana, oprócz działalności podstawowej (wypożyczanie książek) obejmuje stałą organizację wydarzeń kulturalnych, takich jak koncerty, wystawy, wernisaże, spotkania autorskie pełniąc rolę kulturotwórczą i integrując społeczność Gminy.

Gmina Aleksandrów Łódzki dysponuje wysokim potencjałem nowoczesnego i specjalistycznego zaplecza sportowego, do których należą:

- ✓ Miejska Pływalnia „Olimpijczyk” przy ul. Bankowej 5 w Aleksandrowie Łódzkim,
- ✓ Boiska typu Orlik zlokalizowane przy Szkole Podstawowej Nr 4 oraz Szkole Podstawowej nr 1 im. Jana Pawła II w Aleksandrowie Łódzkim,
- ✓ Boiska wielofunkcyjne zlokalizowane przy Szkole Podstawowej im. Ryszarda Wyrzykowskiego w Bełdowie, Szkole Podstawowej nr 1 im. Jana Pawła II, przy Szkole Podstawowej im. Ks. Stefana Kardynała Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia w Rąbieniu, przy ul. Bratoszewskiego oraz ul. Daszyńskiego na terenie osiedli Spółdzielni Mieszkaniowej w Aleksandrowie Łódzkim,
- ✓ Boiska piłkarskie pełnowymiarowe zlokalizowane przy Szkole Podstawowej w Rudzie Bugaj, na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Aleksandrowie Łódzkim (2 boiska),
- ✓ Stadion Sportowy przy Sportowej Szkole Podstawowej nr 3 im. Józefa Jaworskiego w Aleksandrowie Łódzkim,
- ✓ Urządzenia lekkoatletyczne na stadionie sportowym przy Sportowej Szkole Podstawowej nr 3 im. Józefa Jaworskiego w Aleksandrowie Łódzkim,
- ✓ Dwa boiska do siatkówki plażowej na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Aleksandrowie Łódzkim,
- ✓ Kort tenisowy na osiedlu mieszkaniowym przy ul. Bratoszewskiego zarządzanym przez Spółdzielnię Mieszkaniową w Aleksandrowie Łódzkim,
- ✓ Skatepark przy ul. Bankowej w Aleksandrowie Łódzkim,
- ✓ Siłownia zewnętrzna w parku miejskim przy Pl. Kościuszki w Aleksandrowie Łódzkim oraz Siłownie zewnętrzne na osiedlach: Słonecznym, Bratoszewskiego w Rąbieniu, Sobieniu, na obiekcie MOSiR, Parku 200-lecia, Nakielnicy, Krzywcu, Prawęcicach,
- ✓ Hala Sportowa przy Szkole Podstawowej w Bełdowie.



Fotografia 8. Widok z góry na Hale Sportową w Beldowie. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

12.2.6. Ochrona zdrowia

Funkcjonujące na terenie gminy placówki zdrowia są zróżnicowane zarówno pod względem struktury własnościowej jak i pod względem rodzaju udzielanych świadczeń zdrowotnych. Największym ośrodkiem zdrowia i zarazem jedynym publicznym podmiotem leczniczym zlokalizowanym na terenie gminy jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Aleksandrowie Łódzkim, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1.



Zakres udzielanych świadczeń zdrowotnych obejmuje:

- ✓ Przychodnia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w Aleksandrowie Łódzkim, ul. Marii Skłodowskiej - Curie 1,
- ✓ Poradnia rehabilitacji, Aleksandrów Łódzki, ul. Piotrkowska 4/6,
- ✓ Poradnia rehabilitacji, Aleksandrów Łódzki, ul. Pabianicka 48,
- ✓ Filia Przychodni ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w Aleksandrowie Łódzkim, ul. Pabianicka 48,
- ✓ Filia Przychodni ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w Beldowie.

SP ZOZ dysponuje bardzo dobrze wyposażoną bazą diagnostyczną, która stale jest unowocześniana. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego SP ZOZ uzyskał dofinansowanie projektów:

- ✓ „Przebudowa wraz z zakupem sprzętu medycznego dla SP ZOZ w Aleksandrowie Łódzkim w celu poprawy bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Gminy Aleksandrów Łódzki”. Dzięki projektowi zakupiono nowoczesny aparat USG, sprzęt medyczny do Laboratorium oraz wdrożono ucyfrowienie Pracowni RTG,
- ✓ „Budowa nowoczesnej przychodni SP ZOZ w Aleksandrowie Łódzkim wraz z wyposażeniem” To nowoczesny budynek poradni SP ZOZ. Nowa jednostka świadczy usługi w zakresie badań kardiologicznych, onkologicznych i usług medycznych w Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci. Celem pośrednim inwestycji była realizacja polityki oraz celów UE oraz poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Gminy Aleksandrów Łódzki poprzez poprawę jakości i dostępności usług medycznych SP ZOZ, odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby regionalne.



Fotografia 9. Widok na filę SPZOZ przy ul. Pabianickiej w Aleksandrowie Łódzkim. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

12.2.7. Oświata

Gmina Aleksandrów Łódzki oferuje dobrze zorganizowaną, sprawnie działającą i dość równomiernie rozłożoną opiekę dla najmłodszych — od żłobka, przez przedszkole, szkołę podstawową (działające także na terenach wiejskich) aż po szkołę ponadpodstawową. Wszystkie budynki oświatowe są nowoczesne, zadbane, świetnie wyposażone i przyjazne, a niektóre nawet wybudowane w ostatnim czasie w bardzo nowoczesnej technologii pasywnej.



Na terenie gminy funkcjonują niżej przedstawione placówki oświatowe.

Żłobki:

- ✓ Żłobek przy Publicznym Przedszkolu nr 5 ul. Piotrkowska 66,
- ✓ Żłobek niepubliczny Chichotki ul. Północna 15,
- ✓ Żłobek Sielankowo, ul. Sportowa 29/31,
- ✓ Żłobek Marchewka, ul. Wojska Polskiego 120,
- ✓ Żłobek Bąbelki, ul. Wojska Polskiego 88.

Przedszkola

- ✓ Miejskie Przedszkole nr 1 im. Marii Konopnickiej, ul. Okrzei 6,
- ✓ Miejskie Przedszkole nr 2 im. Juliana Tuwima, ul. Łęczycka 4,
- ✓ Miejskie Przedszkole nr 3, ul. Ks. Ściegiennego 5,
- ✓ Przedszkole Specjalne przy Zespole Szkół Specjalnych im. Stefana Kopcińskiego, ul. Franciszkańska 14/16,
- ✓ Przedszkole Publiczne nr 5, ul. Piotrkowska 64,
- ✓ Niepubliczne Przedszkole Artystyczno-Ekologiczne „Bajkowe Ogrody ul. Piotrkowska 64,
- ✓ Niepubliczne Przedszkole Artystyczno-Językowe „Kolorowe Klocki ul. Pabianicka 105,
- ✓ Przedszkole niepubliczne „Sielankowo” Rąbień, ul. Pańska 15,
- ✓ Przedszkole niepubliczne „Sielankowo”, ul. Piaskowa 56/58,
- ✓ Przedszkole Publiczne ALA, ul. Północna 15,
- ✓ Przedszkole Publiczne KIDO, ul. Irysowa 21.

Szkoły podstawowe:

- ✓ Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Pawła II, ul. Waryńskiego 22/26,
- ✓ Sportowa Szkoła Podstawowa nr 3 im. Józefa Jaworskiego, ul. Bankowa 7/11,
- ✓ Szkoła Podstawowa nr 4 im. Marii Skłodowskiej-Curie, al. Wyzwolenia 3,
- ✓ Szkoła Podstawowa im. Ryszarda Wyrzykowskiego w Bełdowie Bełdów 37,
- ✓ Szkoła Podstawowa im. Ks. Stefana Kardynała Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia w Rąbieniu Rąbień, ul. Słowiańska 5,

- ✓ Szkoła Podstawowa z oddziałami integracyjnymi im. J. Korczaka w Rudzie Bugaj Ruda Bugaj 54,
- ✓ Zespół Szkół Specjalnych im. Stefana Kopcińskiego, ul. Franciszkańska 14/16,
- ✓ Prywatna Szkoła Podstawowa z oddziałami integracyjnymi "Scholar" ul. Ogrodowa 1.

Szkoły średnie:

- ✓ Szkoła Mistrzostwa Sportowego – Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika, ul. M. Skłodowskiej Curie 5,
- ✓ Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica, ul. Łęczycka 1,
- ✓ Zespół Szkół Specjalnych im. Stefana Kopcińskiego, ul. Franciszkańska 14/16,
- ✓ Prywatne Liceum Ogólnokształcące Erasmus, ul. Ogrodowa 1.

Stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie kształcenia do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia, czyli tak zwany współczynnik skolaryzacji brutto w okresie 2015 - 2019 przedstawia tabela poniżej.

Tabela 12. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w latach 2015 -2019 na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019
szkoły podstawowe	%	84,83	92,26	90,58	90,05	91,52

W latach 2015-2019 współczynnik skolaryzacji dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy wykazał wartość mniejszą niż 100. Oznacza to, że mieszkańcy gminy Aleksandrów Łódzki uczęszczają też do innych szkół podstawowych niż do tych, które znajdują się na terenie ich gminy.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki egzaminu dla ósmoklasisty w roku 2020 oraz porównanie wyników do średniej dla powiatu, województwa i kraju.

Tabela 13. Wyniki egzaminu dla ósmoklasisty w roku 2020 dla poszczególnych placówek oświatowych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Dane przekazane przez Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).

Przedmioty egzaminacyjne	Szkoła	Liczba zdających	Wynik egzaminu w proc. punktów w szkole	Średnia gminy	Średnia powiatu	Średnia województwa	Średnia kraju
Język polski	SP 1	57	57	59	57	58	59
	SSP 3	46	54				
	SP 4	84	60				
	SP Rąbień	53	69				
	SP Beldów	25	61				
	SP Ruda Bugaj	20	53				
	Scholar	6	41				
Matematyka	SP 1	57	49	51	46	47	46
	SSP 3	46	47				
	SP 4	84	54				
	SP Rąbień	53	60				
	SP Beldów	25	51				
	SP Ruda Bugaj	20	42				
	Scholar	6	19				
Język angielski	SP 1	53	60	62	57	54	54
	SSP 3	45	56				
	SP 4	84	64				
	SP Rąbień	53	74				
	SP Beldów	25	53				
	SP Ruda Bugaj	20	48				
	Scholar	6	48				
Język niemiecki	SP 1	4	33	37	40	49	45
	SSP 3	1	57				

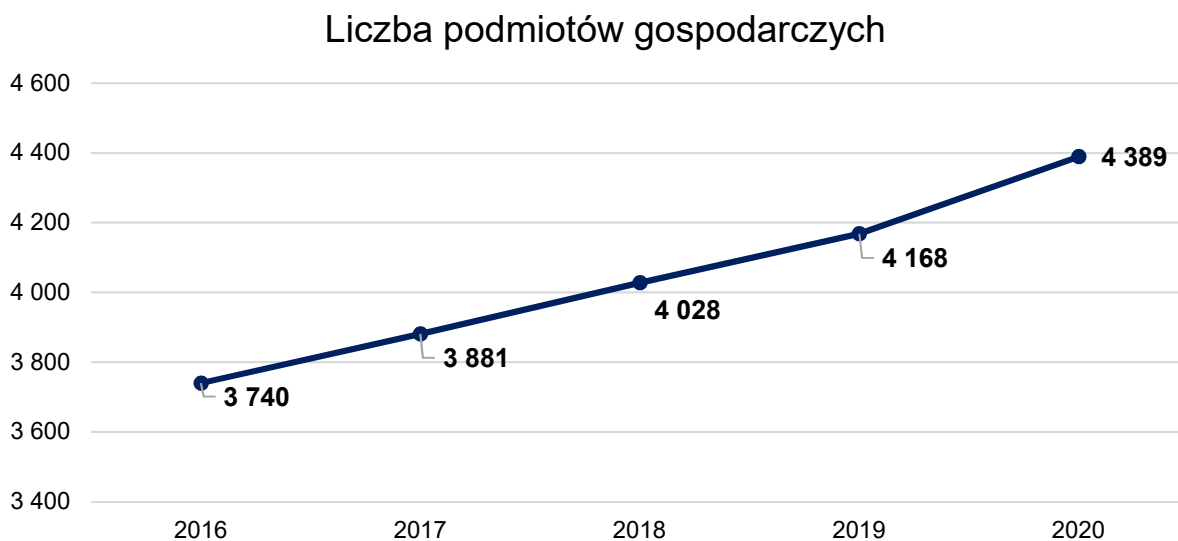
W odniesieniu do języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego na terenie gminy osiągnięto wartości wyższe od powiatowych, wojewódzkich i krajowych, co świadczy o wysokim poziomie edukacji w placówkach oświatowych na terenie gminy.

12.3. Strefa gospodarcza

12.3.1. Podmioty gospodarcze



Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki z roku na rok wzrasta. W 2020 roku stanowiła wartość 4 389. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe i średnie przedsiębiorstwa.



Wykres 12. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2020. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).

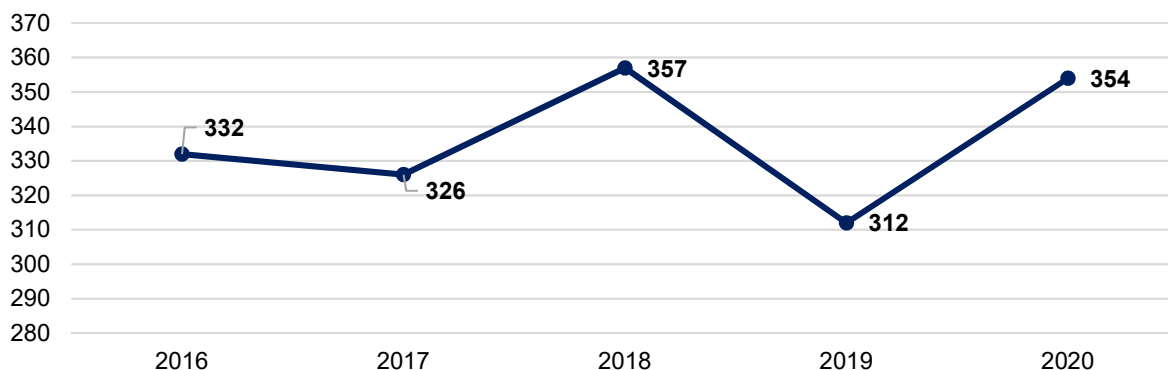
Na terenie gminy zlokalizowane są następujące tereny inwestycyjne:

- ✓ Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna - Podstrefa Aleksandrów Łódzki:
 - ABB Sp. z o.o. (15 ha), ul. Placydowska 27
 - Procter & Gamble Operations Polska Sp. z o.o. (12 ha), ul. 11 Listopada 103A
- ✓ WnD Sp. z o.o. Grupa Oknoplast (10 ha), Rąbień, ul. Sucha 1/3
- ✓ Geplastyk Polska Sp. z o.o. (2 ha), Rąbień, ul. Hiszpańska 1
- ✓ PPH Legs Sp. z o.o. (6 ha), ul. Zgierska 48/52
- ✓ MARTIS-STILON S.A. (3 ha), ul. Zgierska 5/11
- ✓ P.P.H.U. Wamatex (2 ha), ul. Zgierska 32.

Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w roku 2020 dla gminy Aleksandrów Łódzki wynosiła 5,8, podczas gdy wartość dla powiatu wynosiła 6,2, a dla województwa łódzkiego 6,9. W związku z tym można wysunąć wnioski, iż na terenie gminy znajdują się jeszcze tereny z możliwością zainwestowania i rozwoju przedsiębiorstw.

Analizując liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych to na terenie gminy corocznie przybywa ponad 300 nowych przedsiębiorstw, zgodnie z poniższą tabelą.

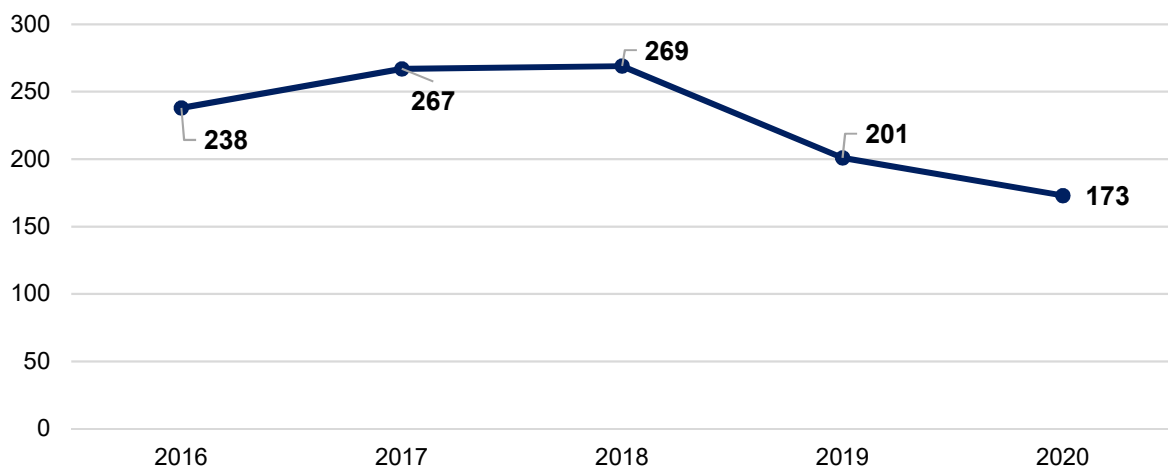
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych



Wykres 13. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2020. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).

Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w ostatnich latach osiąga niższe wartości w stosunku do podmiotów zarejestrowanych. Zaobserwować można również spadek podmiotów gospodarczych, które kończą swoją działalność. Świadczy to o stabilnym runku pracy na terenie gminy Aleksandrów Łódzki.

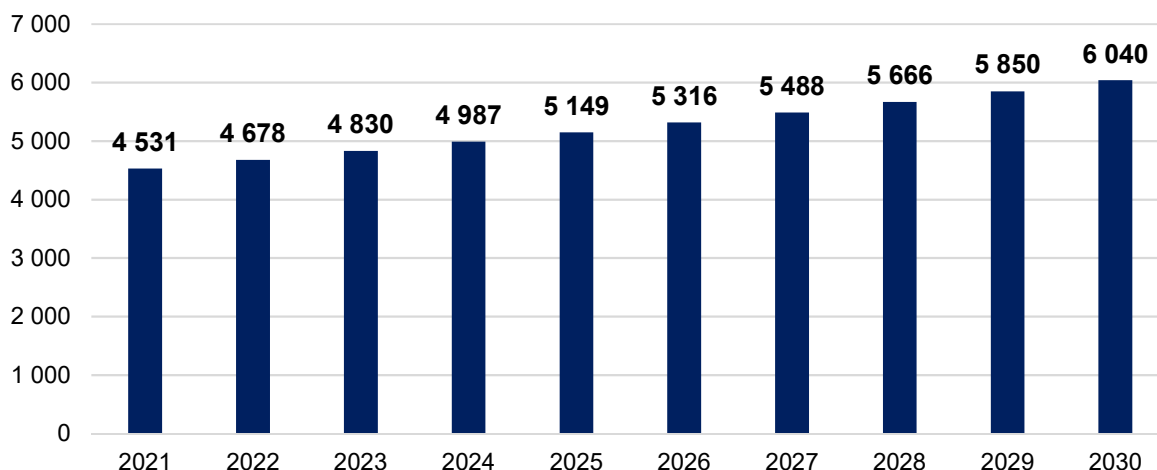
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych



Wykres 14. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2020. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).

W ostatnich latach wzrasta zainteresowanie gminą jako miejscem do zainwestowania. Przeprowadzona prognoza liczby przedsiębiorstw do roku 2030 uwzględnia trendy w latach 2016-2020. Średnioroczny trend zmian ustalono na poziomie 1,78% rocznie.

Prognoza liczby podmiotów gospodarczych



Wykres 15. Prognoza liczby podmiotów gospodarczych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w perspektywie do 2030 roku. (Źródło: Opracowanie własne).

12.3.2. Rolnictwo



Ten dział gospodarki gminy charakteryzuje się niskim stopniem specjalizacji produkcji i brakiem zdecydowanego nastawienia na zaopatrzenie większych jednostek w żywność. Wynika to z niskiej bonitacji gleb oraz rozdrobnienia gospodarstw.

Z roku na rok zmniejsza się liczba gospodarstw rolniczych na terenie gminy i spada znaczenie gospodarki rolnej w profilu gospodarczym gminy Aleksandrów Łódzki.

12.3.3. Turystyka

Niewielka, lecz rozwinięta baza noclegowa, przyjazne środowisko oraz atrakcyjne zabytki sprzyjają promocji jednostki na zewnątrz i zwiększają jej rozpoznawalność. Turystyka jednak nie należy do wiodących kierunków gminy.

Na terenie gminy znajdują się jedynie obiekty wypoczynkowe: hotel Jan Sander oraz Hotel Pelikan w Aleksandrowie Łódzkim oraz Czarny Staw w miejscowości Adamów.



W związku z dużym zapotrzebowaniem na osadnictwo letniskowe i wczasowe, rozwijają się gospodarstwa agroturystyczne.

Gospodarstwa agroturystyczne, oferują turystom różne sposoby spędzania czasu wolnego, np. nauka jazdy konnej, przejażdżki bryczką czy wędkowanie. W ostatnich pięciu latach zauważalny jest wzrost liczby noclegów udzielonych w gminie.

Przez teren gminy Aleksandrów Łódzki przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- ✓ czerwony szlak rowerowy („Łódzka Magistrała Rowerowa”, fragment o dł. 11,4 km);
- ✓ czarny szlak rowerowy („Łącznikowy”, o dł. 7,1 km);
- ✓ niebieski szlak rowerowy („Gorące Źródła”, o dł. 26,6 km);

Na terenie gminy działa Punkt Informacji Turystycznej w Bibliotece Publicznej im. J. Machulskiego w Aleksandrowie Łódzkim oraz dwa Centra Informacji Turystycznej w Sobieniu i Beldowie.

Spis tabel, wykresów, rysunków, fotografii

Tabela 1. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy przestrzennej. (Źródło: Opracowanie własne).	42
Tabela 2. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy społecznej. (Źródło: Opracowanie własne).	43
Tabela 3. Wskaźniki monitoringu wyznaczone dla strefy gospodarczej. (Źródło: Opracowanie własne).	46
Tabela 4. Określenie spójności przedmiotowego opracowania z dokumentami wyższego rzędu. (Źródło: Opracowanie własne).	48
Tabela 5. Planowane do poniesienia koszty na realizację głównych inwestycji w ramach realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022-2030. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).	56
Tabela 6. Charakterystyka zasobu mieszkaniowego na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2019. Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).	67
Tabela 7. Masa wyrobów azbestowych [kg] na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Baza azbestowa).	75
Tabela 8. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2020. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).	80
Tabela 9. Wskaźnik obciążenia demograficznego na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2020. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).	80
Tabela 10. Liczba przestępstw popełnianych w latach 2017-2020. (Źródło: Komisariat Policji w Aleksandrowie Łódzkim).	83
Tabela 11. Liczba dzielnicowych komisariatu policji w latach 2017-2020. (Źródło: Komisariat Policji w Aleksandrowie Łódzkim).	84
Tabela 12. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w latach 2015 -2019 na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).	90
Tabela 13. Wyniki egzaminu dla ósmoklasisty w roku 2020 dla poszczególnych placówek oświatowych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Dane przekazane przez Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).	91
Wykres 1. Liczba mieszkań w latach 2016-2019 na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).	67
Wykres 2. Prognoza liczby budynków mieszkalnych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w perspektywie do 2030 roku. (Źródło: Opracowanie własne).	68
Wykres 3. Powierzchnia lasów na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).	72
Wykres 4. Masa odpadów zmieszanych na 1 mieszkańca na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2017-2019. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).	74
Wykres 5. Selektywnie zebrane i odebrane odpady komunalne na jednego mieszkańca gminy [kg] na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2017-2019. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).	75

Wykres 6. Liczba mieszkańców gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2020. (Źródło: Raport o stanie gminy Aleksandrów Łódzki za 2020 rok).....	79
Wykres 7. Saldo migracji na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2020. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).	80
Wykres 8. Prognoza liczby mieszkańców w perspektywie do 2030 roku. (Źródło: Opracowanie własne).	81
Wykres 9. Liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2016-2020 na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim).	82
Wykres 10. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2016 -2020 na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).	82
Wykres 11. Procentowe zestawienia przestępstw ze względu na rodzaj. (Źródło: Opracowanie własne).	83
Wykres 12. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2020. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).	92
Wykres 13. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2020. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).	93
Wykres 14. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w latach 2016-2020. (Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).	93
Wykres 15. Prognoza liczby podmiotów gospodarczych na terenie gminy Aleksandrów Łódzki w perspektywie do 2030 roku. (Źródło: Opracowanie własne).	94
Rysunek 1. Obszary Strategicznej Interwencji w województwie łódzkim. (Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030).....	32
Rysunek 2. Obszar oddziaływania OSI 1 - Miejsce do rekreacji, kultury z terenami zielonymi. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).	33
Rysunek 3. Obszar oddziaływania OSI 2: Miejsce do zamieszkania. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).....	34
Rysunek 4. Obszar oddziaływania OSI 3: Miejsce do inwestowania. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).....	35
Rysunek 5. Mapa usług publicznych na analizowanym obszarze. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).	38
Rysunek 6. Mapa usług komercyjnych na analizowanym obszarze. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).....	39
Rysunek 7. Podział administracyjny Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. (Źródło: Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego).....	59
Rysunek 8. Granice administracyjne gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).	60
Rysunek 9. Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Aleksandrów Łódzki. (Źródło: www.isok.gov.pl).	78

<i>Fotografia 1. Widok na panoramę centrum Aleksandrowa Łódzkiego. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).....</i>	<i>2</i>
<i>Fotografia 2 Widok na zabytkowy Ratusz w Aleksandrowie Łódzkim. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).....</i>	<i>63</i>
<i>Fotografia 3 Widok na zmodernizowaną oczyszczalnię ścieków w Rudzie Bugaj gm. Aleksandrów Łódzki. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).</i>	<i>64</i>
<i>Fotografia 4 Widok na blok komunalny przy ul. Konstantynowskiej. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).....</i>	<i>66</i>
<i>Fotografia 5. Widok na Rezerwat Przyrody „Torfowisko Rąbień” (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).</i>	<i>71</i>
<i>Fotografia 6. Widok na Park Miejski. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).....</i>	<i>73</i>
<i>Fotografia 7. Widok na wyremontowaną salę widowiskową w MDK. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).....</i>	<i>85</i>
<i>Fotografia 8. Widok z góry na Hale Sportową w Bełdowie. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).</i>	<i>87</i>
<i>Fotografia 9. Widok na filę SPZOZ przy ul. Pabianickiej w Aleksandrowie Łódzkim. (Źródło: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim).....</i>	<i>88</i>